Glossary

Introduction

above /ə'bʌv/ gainean
actor /'æktə/ aktore
apple /'æpl/ sagar
architect /'ɑ:kɪtekt/ arkitekto
artist /'ɑ:tɪst/ artista
athlete /'æθli:t/ kirolari; atleta
behind /bɪ'haɪnd/ (-en) atzean
between /bɪ'twi:n/ (bi gauzaren) artean
big /bɪg/ handi
boots /bu:ts/ botak
bread /bred/ ogi
builder /'bɪldə/ igeltsero
butter /'bʌtə/ gurin
cake /keɪk/ tarta, pastel
calm /kɑ:m/ lasai
chicken /'tʃɪkɪn/ oilasko
chimpanzee /tʃɪmpæn'zi:/ tximino
chips /tʃɪps/ patata frijitu(ak)
clever /'klevə/ azkar, adimentsu
coat /kəʊt/ beroki
computer programmer /kəmpju:tə 'prəʊgræmə/ informatika-programatzaile, informatikari
corn /kɔ:n/ arto
cow /kaʊ/ behi
curly /'kɜ:li/ kizkur
dark /dɑ:k/ ilun; beltzaran
dentist /'dentɪst/ dentista
doctor /'dɒktə/ sendagile, mediku
dress /dres/ soineko
eagle /'i:gl/ arrano
ears /ɪəz/ belarri(ak)
egg /eg/ arrautza; obulu
electrician /ɪlek'trɪʃn/ argiketari
elephant /'elɪfənt/ elefante
fair /feə/ argi; ilehori
fat /fæt/ gizen
feet /fi:t/ oin(ak)
firefighter /'faɪəfaɪtə/ suhiltzaile
fish /fɪʃ/ arrain(ak)
friendly /'frendli/ atsegin, lagunarteko
frog /frɒg/ igel
fruit /fru:t/ fruta
fruit salad /fru:t 'sæləd/ mazedonia
funny /'fʌni/ barregarri, dibertigarri
good-looking /gʊd'lʊkɪŋ/ polit, galant
hair /heə/ ile
hard-working /hɑ:d'wɜ:kɪŋ/ langile, saiatu
hat /hæt/ kapela, txapel
horse /hɔ:s/ zaldi
in /ɪn/ (-en) barruan
in front of /ɪn 'frʌnt əv/ (-en) aurrean
jeans /dʒi:nz/ galtza bakero(ak), jean(ak)
lazy /'leɪzi/ nagi, alfer
legs /legz/ hanka(k), zango(ak)
long /lɒŋ/ luze
meat /mi:t/ haragi
milk /mɪlk/ esne
mosquito /mə'ski:təʊ/ eltxo
mouse /maʊs/ sagu
next to /'nekst tə/ (-en) ondoan
old /əʊld/ zahar
on /ɒn/ -en gainean
onion /'ʌn jən/ tipula
pancakes /'pænkeɪks/ opil txiki(ak)
plumber /'plʌmə/ iturgin
rabbit /'ræbɪt/ untxi
rice /raɪs/ arroz
sailor /'seɪlə/ marinel
sandals /'sændlz/ sandalia(k)
sausages /'sɒsɪdʒɪz/ saltxitxa(k)
serious /'sɪəriəs/ serio, formal
shark /ʃɑ:k/ marrazo
shirt /ʃɜ:t/ alkandora
short /ʃɔ:t/ baxu, motz
shorts /ʃɔ:ts/ galtza motz(ak)
skirt /skɜ:t/ gona
small /smɔ:l/ txiki
snake /sneɪk/ suge

socks /sɒks/ galtzerdi(ak)
steak /steɪk/ xerra
straight /streɪt/ liso
strawberry /'strɔ:bəri/ marrubi
sweater /'swetə/ jertse
swimsuit /'swɪmsu:t/ bainujantzi
tall /tɔ:l/ garai, luze
thin /θɪn/ argal, mehe
tiger /'taɪgə/ tigre
trainers /'treɪnəz/ kirol-oinetako(ak)
trousers /'traʊzəz/ galtza(k), praka(k)
ugly /'ʌgli/ itsusi
under /'ʌndə/ (-en) azpian
unfriendly /ʌn'frendli/ zakar, ez-atsegin
vegetables /'vedʒtəblz/ barazki(ak)
waiter /'weɪtə/ (tabernako) zerbitzari
wolf /wʊlf/ otso
writer /'raɪtə/ idazle
young /jʌŋ/ gazte

Unit 1

art /ɑ:t/ arte; marrazketa
atlas /'ætləs/ atlas
bookshop /'bʊkʃɒp/ liburu-denda
browse the web /braʊz ðə 'web/ Interneten nabigatu
calculator /'kælkjʊleɪtə/ kalkulagailu
chat with friends /tʃæt wɪð 'frendz/ lagunekin berriketan aritu
computer technology /kəmpju:tə tek'nɒlədʒi/ informatika
dictionary /'dɪkʃənri/ hiztegi
drama /'drɑ:mə/ antzerki
English /'ɪŋglɪʃ/ ingeles
enterprise /'entəpraɪz/ enpresa
fact /fækt/ datu; gertaera, ekintza
feel /fi:l/ sentitu
French /frentʃ/ frantses
geography /dʒi'ɒgrəfi/ geografia
go dancing /gəʊ 'dɑ:nsɪŋ/ dantza egitera joan
go ice skating /gəʊ 'aɪs skeɪtɪŋ/ izotz gainean patinatzera joan
go shopping /gəʊ 'ʃɒpɪŋ/ erosketak egitera joan
go to parties /gəʊ tə 'pɑ:tiz/ festetara joan
history /'hɪstri/ historia
improve /ɪm'pru:v/ hobetu
laptop computer /læptɒp kəm'pju:tə/ ordenagailu eramangarri
lesson /'lesn/ eskola
literature /'lɪtrətʃə/ literatura
loud /laʊd/ ozen; iskanbilatsu
mall (Am.Eng.) /mɔ:l/ merkataritza-gune, saltoki-gune
maths /mæθs/ matematika(k)
middle /'mɪdl/ erdi
music /'mju:zɪk/ musika
notebook /'nəʊtbʊk/ koaderno
paints /peɪnts/ margo(ak)
play the guitar /pleɪ ðə gɪ'tɑ:/ gitarra jo
play volleyball /pleɪ 'vɒlibɔ:l/ boleibolean jolastu
practise the piano /præktɪs ðə pi'ænəʊ/ pianoa jo / praktikatu
ride a bike /raɪd ə 'baɪk/ bizikletan ibili
science /'saɪəns/ zientzia(k)
send text messages /send 'tekst mesɪdʒs/ (testu) mezuak bidali
shopping centre /'ʃɒpɪŋ sentə/ merkataritza-gune, saltoki-gune
spend /spend/ gastatu
sport /spɔ:t/ kirol, gorputz-heziketa
subject /'sʌbdʒɪkt/ irakasgai
tennis racket /'tenɪs rækɪt/ teniseko erraketa
textbook /'tekstbʊk/ testuliburu, ikasliburu
tip /tɪp/ aholku
tired /'taɪəd/ nekatu(a)

Unit 2

age /eɪdʒ/ adin
aquarium /ə'kweəriəm/ akuario
bowling alley /'bəʊlɪŋ æli/ bolatoki
buy tickets /baɪ 'tɪkɪts/ sarrerak erosi
café /'kæfeɪ/ kafetegi, kafe
car park /'kɑ: pɑ:k/ aparkaleku
chemist´s /'kemɪsts/ farmazia
Chinese /tʃaɪ'ni:z/ txinatar, txinera
customer /'kʌstəmə/ bezero

department store /dɪ'pɑ:tmənt stɔ:/ saltoki handiak
electronics shop /ɪlek'trɒnɪks ʃɒp/ elektronika-denda
football field /'fʊtbɔ:l fi:ld/ futbol-zelai
frightening /'fraɪtnɪŋ/ izugarri, beldurgarri
get a haircut /get ə 'heəkʌt/ ilea moztu
go bowling /gəʊ 'bəʊlɪŋ/ bola-jokoan aritu
go on rides /gəʊ ɒn 'raɪdz/ atrakzioetan ibili
hairdresser´s /'heədresəz/ ile-apaindegi
hang out /hæŋ 'aʊt/ denbora igaro/pasatu/eman
have a look at /həv ə 'lʊk ət/ (zerbaiti) begiratua eman, gainbegiratua eman
have fun /hæv 'fʌn/ ondo pasatu, dibertitu
high up /haɪ 'ʌp/ gainean, -en goialdean
hotel /həʊ'tel/ hotel
ice rink /'aɪs rɪŋk/ izotz-pista
kid /kɪd/ ume
market /'mɑ:kɪt/ merkatu
move around /mu:v ə'raʊnd/ leku batetik bestera mugitu
order a pizza /ɔ:də ə 'pi:tsə/ pizza eskatu
own /əʊn/ neure, zeure (eta kidekoak)
pub /pʌb/ pub, taberna
reservation /rezə'veɪʃn/ erreserba
ride /raɪd/ feriako atrakzio
sky /skaɪ/ zeru
stay at home /steɪ ət 'həʊm/ etxean gelditu
take a nap /teɪk ə 'næp/ siesta egin
take photos /teɪk 'fəʊtəʊz/ argazkiak atera
teenager /'ti:neɪdʒə/ nerabe
theme park /'θi:m pɑ:k/ parke tematiko
underwater /ʌndə'wɔ:tə/ urpeko, itsaspeko, itsas azpiko
video game /'vɪdiəʊ geɪm/ bideo-joko
wait in a queue /weɪt ɪn ə 'kju:/ ilaran zain egon
worker /'wɜ:kə/ langile
zoo /zu:/ zoo

Unit 3

aunt /ɑ:nt/ izeba
become /bɪ'kʌm/ bihurtu, bilakatu, izatera iritsi
be born /bɔ:n/ jaio
childhood /'tʃaɪldhʊd/ haurtzaro
cousin /'kʌzn/ lehengusu/lehengusina
daughter /'dɔ:tə/ alaba
die /daɪ/ hil
fall in love /fɔ:l ɪn 'lʌv/ maitemindu
freedom /'fri:dəm/ askatasun
get a job /get ə 'dʒɒb/ lana lortu
get divorced /get dɪ'vɔ:sd/ dibortziatu, (legez) banandu
get married /get 'mærid/ ezkondu
granddaughter /'grændɔ:tə/ biloba (neska)
grandfather /'grænfɑ:ðə/ aitona
grandmother /'grænmʌðə/ amona
grandparents /'grænpeərənts/ aiton-amonak
grandson /'grænsʌn/ biloba (mutila)
half an hour /hɑ:f æn 'aʊə/ orduerdi
have a party /hæv ə 'pɑ:ti/ festa bat antolatu
have children /hæv 'tʃɪldrən/ seme-alabak izan
husband /'hʌzbənd/ senar
meet /mi:t/ ezagutu; (-rekin) geratu
midnight /'mɪdnaɪt/ gauerdi
move /mu:v/ lekuz aldatu
nephew /'nefju:/ iloba (mutila)
niece /ni:s/ iloba (neska)
notice /'nəʊtɪs/ ohartu, konturatu
reader /'ri:də/ irakurle
rule /ru:l/ arau
same /seɪm/ bera, berbera
shout at /'ʃaʊt ət/ garrasi egin, oihu egin, deiadar egin
son /sʌn/ seme
street /stri:t/ kale
study /'stʌdi/ ikasi
talk /tɔ:k/ hizketa(ldi), berriketa(ldi)
uncle /'ʌŋkl/ osaba
wife /waɪf/ emazte
worry /'wʌri/ kezkatu

Unit 4

aeroplane /'eərəpleɪn/ hegazkin
another /ə'nʌðə/ beste (bat)
backpack /'bækpæk/ bizkar-zorro, motxila
by any means /baɪ 'eni mi:nz/ nolanahi, edonola
camera /'kæmərə/ (argazki-)kamera, argazki-makina
canoe /kə'nu:/ kanoa, piragua
cockroach /'kɒkrəʊtʃ/ labezomorro
establish /ɪ'stæblɪʃ/ ezarri, finkatu, eraiki

ferry /'feri/ ferry
fill with /'fɪl wɪð/ -z bete
fish (v) /fɪʃ/ arrantzan egin, arrantzatu
helicopter /'helɪkɒptə/ helikoptero
highlights /'haɪlaɪts/ gailen(a), nabarmenen(a)
including /ɪn'klu:dɪŋ/ barne
incredible /ɪn'kredəbl/ sinestezin
island /'aɪlənd/ irla
jeep /dʒi:p/ lur orotako ibilgailu, 4 x 4 ibilgailu, jeep
limousine /'lɪməzi:n/ limusina
luckily /'lʌkɪli/ zorionez
map /mæp/ mapa
mistake /mɪ'steɪk/ akats
motorbike /'məʊtəbaɪk/ motozikleta, motor
motorboat /'məʊtəbəʊt/ motordun txalupa
nearby /nɪə'baɪ/ gertu, hurbil
passport /'pɑ:spɔ:t/ pasaporte
population /pɒp ju:'leɪʃn/ biztanleria, biztanle(ak), populazio
safe /seɪf/ onik, seguru
scooter /'sku:tə/ vespa, *scooter*
ship /ʃɪp/ itsasontzi
sink /sɪŋk/ urperatu, hondoratu
sleeping bag /'sli:pɪŋ bæg/ lozaku
soon /su:n/ laster
souvenirs /su:və'nɪəz/ oroigarri
squirrel /'skwɪrəl/ urtxintxa, katagorri
suddenly /'sʌdənli/ bat-batean
suitcase /'su:tkeɪs/ maleta
sun cream /'sʌnskri:n/ eguzkitako krema
taxi /'tæksi/ taxi
torch /tɔ:tʃ/ linterna
train /treɪn/ tren
tram /træm/ tranbia
travel (n) /'trævl/ bidaia
travel (v) /'trævl/ bidaiatu
travel guide /'trævl gaɪd/ gida turistiko, bidaia-gida
trip /trɪp/ txango
turtle /'tɜ:tl/ dortoka
underground /'ʌndəgraʊnd/ metro
van /væn/ furgoneta, kamioneta
wallet /'wɒlɪt/ diru-zorro
waterproof mat /'wɔ:təpru:f mæt/ euritako alfonbratxo
way /weɪ/ bide (*on the* ~: bidean zehar)
yacht / jɒt/ yate

Unit 5

affect /ə'fekt/ eragin
aquatics /ə'kwætɪks/ ur-kirolak
behaviour /bɪ'heɪvjə/ jokaera, jarrera
believe /bɪ'li:v/ sinetsi
break a record /breɪk ə 'rekɔ:d/ marka (bat) hautsi
carbohydrate /kɑ:bəʊ'haɪdreɪt/ karbohidrato
celebrate /'selɪbreɪt/ ospatu
champion /'tʃæmpiən/ txapeldun
championship /'tʃæmpiənʃɪp/ txapelketa
cloudy /'klaʊdi/ laino, hodeitsu
coach /kəʊtʃ/ entrenatzaile
cold /kəʊld/ hotz
cool /ku:l/ fresko
expect /ɪk'spekt/ espero izan
finish line /'fɪnɪʃ laɪn/ helmuga
forecast /'fɔ:kɑ:st/ iragarpen
get tired /get 'taɪəd/ nekatu
global warming /gləʊbl 'wɔ:mɪŋ/ Lurraren berotze
high /haɪ/ altu, garai
hot /hɒt/ bero (*it´s* ~: bero da)
indoors /ɪn'dɔ:z/ barnean, aterpean
juice /dʒu:s/ zuku
lightning /'laɪtnɪŋ/ tximista
lose /lu:z/ galdu
match /mætʃ/ partida, borroka
mountain /'maʊntən/ mendi
outdoors /aʊt'dɔ:z/ kanpoan
owner /'əʊnə/ jabe
quiz /kwɪz/ proba, test
race /reɪs/ lasterketa
rain /reɪn/ euri
rainy /'reɪni/ euritsu
referee /refə'ri:/ jokozain, arbitro, epaile
score a goal /skɔ: ə 'gəʊl/ gola sartu
ski resort /'ski: rɪzɔ:t/ eski-estazio
snow /snəʊ/ elur
snowy /'snəʊi/ elurtsu, elur askoko
stormy /'stɔ:mi/ ekaiztsu (*it´s* ~: ekaitzak jo du)

sunny /'sʌni/ eguzkitsu (*it´s ~*: eguraldi eguzkitsua dago)
sweat /swet/ izerditu
team /ti:m/ talde
thunder /'θʌndə/ trumoi
together /tə'geðə/ elkarrekin
trouble /'trʌbl/ arazo (*in ~*: estutasunean, estualdian)
warm /wɔ:m/ epel
win /wɪn/ irabazi
wind /wɪnd/ haize
windy /'wɪndi/ haizetsu, haize handiko (*it´s ~*: haizea dabil)

Unit 6

ancient /'eɪnʃənt/ antzinako
attractive /ə'træktɪv/ erakargarri, xarmant
bright /braɪt/ distiratsu, bizi
busy /'bɪzi/ lanpetuta
carat /'kærət/ kilate, karat
character /'kærəktə/ pertsonaia
cheap /tʃi:p/ merke
colourful /'kʌləfl/ koloretsu, kolore bizidun
crowded /'kraʊdɪd/ (jendez) gainezka, erabat beteta, mukuru beteta
death /deθ/ heriotza
discovery /dɪ'skʌvəri/ aurkikuntza
dull /dʌl/ motel; hits, distirarik gabea
elaborate /ɪ'læbərət/ landua, gehiegi apaindua
escalator /'eskəleɪtə/ eskailera mekaniko
expensive /ɪk'spensɪv/ garesti
exploit /ɪk'splɔɪt/ balentria, egitandi
gold /gəʊld/ urre
gold rush /'gəʊld rʌʃ/ urrearen sukar
golden /'gəʊldən/ urrezko, urre koloreko
hard /hɑ:d/ gogor
heavy /'hevi/ astun
jewellery /'ʤu:əlri/ bitxi-denda, bitxi(ak)
land /lænd/ lur (~ *animal*: lehorreko animalia)
light /laɪt/ arin
lively /'laɪvli/ bizidun, bizi, zaratatsu
look for /'lʊk fɔ:/ bila ibili
low /ləʊ/ baxu
mining area /'maɪnɪŋ eəriə/ meatze-arro, meatzaritza-gune
noisy /'nɔɪzi/ zaratatsu
ordinary /'ɔ:dnri/ arrunt, normal
peaceful /'pi:sfl/ lasai
plain /pleɪn/ bakun, lau, xume
pleasant /'pleznt/ atsegin
reach /ri:tʃ/ -ra heldu, eskueran izan
recycle /ri:'saɪkl/ birziklatu
redwood /'redwʊd/ sekuoia gorri
rocky /'rɒki/ harritsu
sandy /'sændi/ hareazko, hondarrezko, hareatsu
search (n) /sɜ:tʃ/ bilaketa
search (v) /sɜ:tʃ/ bilatu
sequoia /sɪ'kwɔɪə/ sekuoia
shady /'ʃeɪdi/ laiotz, ospel
soft /sɒft/ leun; bigun
state /steɪt/ 1. (*situación*) egoera; 2. estatu
strong /strɒŋ/ indartsu
tear /tɪə/ malko
trunk /trʌŋk/ enbor
unattractive /ʌnə'træktɪv/ ez erakargarri
unusual /ʌn'ju:ʒʊəl/ ezohiko, ohiz kanpoko
valley /'væli/ haran
valuable /'væljʊəbl/ baliotsu
weak /wi:k/ ahul

Unit 7

adopt /ə'dɒpt/ hartu
Arctic /'ɑ:ktɪk/ artiko
bath /bɑ:θ/ bainatu
bounce /baʊns/ bote / punpa egin
bring /brɪŋ/ ekarri (~ *back to life*: bizitza bihurtu / itzuli)
catch /kætʃ/ hartu, ehizatu
crash /kræʃ/ talka egin, jo
dig /dɪg/ zulatu, induskatu, hondeatu
discover /dɪ'skʌvə/ aurkitu
dive /daɪv/ urpean igeri egin; murgildu
diver /'daɪvə/ urpekari; buzo
DNA /di: en 'eɪ/ DNA
Earth /ɜ:θ/ Lur
egg /eg/ arrautza; obulu
explore /ɪk'splɔ:/ esploratu
extinct /ɪk'stɪŋkt/ iraungia, desagertu(takoa)

feed /fi:d/ jaten eman
goat /gəʊt/ ahuntz
grapefruit /'greɪpfru:t/ pomelo, arabisagar
ground /graʊnd/ zoru, lur
hold /həʊld/ eutsi, heldu
hole /həʊl/ zulo
land /lænd/ lurreratu, ilargiratu, itsasoratu; -n bukatu, -raino iritsi
meteor /'mi:tiə/ meteorito
method /'meθəd/ metodo
milk /mɪlk/ jetzi
parachute /'pærəʃu:t/ paraxutarekin jauzi egin
pool /pu:l/ igerileku; urmael
prehistoric /pri:hɪ'stɒrɪk/ historiaurreko
pull /pʊl/ -i tiratu
push /pʊʃ/ bultzatu, bultza egin
Pyrenean ibex /pirəneən 'aɪbeks/ basahuntz piriniar
recreate /ri:kri'eɪt/ birsortu
row /rəʊ/ arraunean egin
sabre-toothed tiger /seɪbətu:θt 'taɪgə/ sable-horzdun tigre
save /seɪv/ salbatu
short-faced bear /ʃɔ:tfeɪst 'beə/ hartz mutur motz
spectacled bear /'spektəkld beə/ Andeetako hartz
survive /sə'vaɪv/ biziraun
swim /swɪm/ igeri egin
touch /tʌtʃ/ ukitu
train /treɪn/ hezi, entrenatu
trek /trek/ mendi-ibiliak egin
volunteer /vɒlən'tɪə/ borondatezko lana egin, borondatezko (langile) izan
whale /weɪl/ balea
woolly mammoth /wʊli 'mæməθ/ mamut iletsu

Unit 8

air conditioner /'eə kəndɪʃənə/ aire egokitu
alarm clock /ə'lɑ:m klɒk/ iratzargailu
awake /ə'weɪk/ esna, iratzarri
blender /'blendə/ irabiagailu
brain /breɪn/ burmuin, garun
classical /'klæsɪkl/ (musika) klasiko
country /'kʌntri/ (musika) country
damage /'dæmɪdʒ/ kalte egin
danger signal /'deɪndʒə sɪgnəl/ arrisku-seinale
decibel /'desɪbel/ dezibel
drill /drɪl/ daratulu, zulagailu
drums /drʌmz/ bateria
electric shaver /ɪlektrɪk 'ʃeɪvə/ bizar-makina
environment /ɪn'vaɪrənmənt/ ingurumen, ingurune, giro
hairdryer /'heədraɪə/ ile-lehorgailu
hard rock /hɑ:d 'rɒk/ rock gogor
hip-hop /'hɪphɒp/ hip-hop
illegally /ɪ'li:gəli/ ilegalki
instrument /'ɪnstrəmənt/ instrumentu
iron /'aɪən/ xafla
jazz /dʒæz/ jazz
keyboard /'ki:bɔ:d/ teklatu
Latin /'lætɪn/ latindar (musika)
lawnmower /'lɔ:nməʊə/ belarra mozteko makina
machinery /mə'ʃi:nəri/ makineria
mark /mɑ:k/ nota, kalifikazio
measure /'meʒə/ neurtu
MP4 player /empi:'fɔ: pleɪə/ MP4, MP4-irakurgailu
musician /m ju:'zɪʃn/ musikari
nervous /'nɜ:vəs/ urduri (*make* ~: urduri jarri)
noise-meter /'nɔɪz mi:tə/ zarata-neurgailu
pop /pɒp/ pop
rap /ræp/ rap
R&B /r nd 'bi:/ R & B (Rhythm and Blues)
reggae /'regeɪ/ reggae
rock /rɒk/ rock
saxophone /'sæksəfəʊn/ saxofoi
sound system /'saʊnd sɪstəm/ soinu-ekipo
sudden /'sʌdn/ bat-bateko, ezusteko
UK / ju:'keɪ/ Erresuma Batua
vacuum cleaner /'væk jʊəm kli:nə/ xurgagailu
vinyl record /'vaɪnl rekɔ:d/ binilozko disko
violin /vaɪə'lɪn/ biolin

Unit 9

according to /ə'kɔ:dɪŋ tə/ -en arabera
after-world /'ɑ:ftəwɜ:ld/ beste mundua
angry /'æŋgri/ haserre
bored /bɔ:d/ aspertuta
break /breɪk/ hautsi, puskatu
carry /'kæri/ eraman; ekarri

cave /keɪv/ haitzulo
common /'kɒmən/ arrunt, ohiko
confused /kən'fju:zd/ nahasi(a), txunditu(a)
connection /kə'nekʃn/ lotura, harreman
dark /dɑ:k/ iluntasun
dead /ded/ hilda
dream /dri:m/ amets egin
drop /drɒp/ erortzen utzi; bota
embarrassed /ɪm'bærəst/ lotsatu(ta), ahalke(turik)
excited /ɪk'saɪtɪd/ emozioz beterik, hunkituta
exhausted /ɪg'zɔ:stɪd/ akitua, leher egina
explanation /eksplə'neɪʃn/ azalpen
four-leafed clover /fɔ:li:ft 'klaʊvə/ lau orriko hirusta
frightened /'fraɪtnd/ beldurtu(ta), ikaratu(ta)
hug /hʌg/ besarkatu
immediately /ɪ'mi:diətli/ berehala
kiss /kɪs/ musu eman
level /'levl/ maila
luck /'lʌk/ zorte, zori
lucky charm /lʌki 'tʃɑ:m/ zortearen kutun/amuleto
mercury /'mɜ:kjəri/ merkurio
Middle Ages /mɪdl 'eɪdʒɪz/ Erdi Aro
monk /mʌŋk/ lekaide, fraide
pick /pɪk/ hartu, bildu
prisoner /'prɪznə/ preso
proud /praʊd/ harro
put /pʊt/ ipini
run away /rʌn ə'weɪ/ ihes egin
scratch /skrætʃ/ hazka egin
scream /skri:m/ oihu / txilio egin
sneeze /sni:z/ dominstiku egin
spirit /'spɪrɪt/ espiritu, arima
statue /'stætʃu:/ estatua
step /step/ zapaldu
still /stɪl/ oraindik
superstition /su:pə'stɪʃn/ superstizio, sineskeria
superstitious /su:pə'stɪʃəs/ superstizioso
surprised /sə'praɪzd/ harrituta
sweep /swi:p/ erratza pasatu
symbol /'sɪmbl/ sinbolo
thrilled /θrɪld/ poz-pozik, pozarren, hunkituta
turn into stone /tɜ:n ɪntə 'stəʊn/ harri bihurtu
unlucky /ʌn'lʌki/ zoritxarreko, zorigaiztoko
upset /ʌp'set/ nahigabetu(a), atsekabetu(a), mindu(rik)
village /'vɪlɪdʒ/ herri, herrixka
visitor /'vɪzɪtə/ bisitari
wish /wɪʃ/ desiratu, nahi izan, desira izan
witch /wɪtʃ/ sorgin
worried /'wʌrid/ kezkatu(a), arduratu(a)

Grammar Appendix

Introduction

IZENEN PLURALA

- Ingelesez izen gehienek plural erregularra dute, hots, singularreko formari *-s* edo *-es* gehituz osatua.

Plural erregularra *-s* amaieraduna	
dog (txakurra)	dog**s**
banana (banana)	banana**s**
Plural erregularra *-es* amaieraduna	
s, ***sh***, ***ch*** edo *x* batez bukatzen diren izenak.	
kis**s** (musu)	kiss**es**
bru**sh** (eskuila)	brush**es**
ben**ch** (eserleku)	bench**es**
bo**x** (kaxa)	box**es**
o batez bukatutako izen batzuk.	
tomat**o** (tomate)	tomato**es**
potat**o** (patata)	potato**es**
baina pian**o** (piano)	piano**s**
Kontsonante bat + ***y*** amaiera dutenei, ***y*** hori ***i*** bilakatzen zaie lehenik, baina bokala + ***y*** amaiera dutenei ***-s*** gehitzen zaie soilik.	
lor**ry** (kamioi)	lor**ries**
la**dy** (emakume)	la**dies**
b**oy** (mutiko)	b**oys**
F edo ***fe*** batez bukatzen diren gehienek ***f*** hizkia ***v*** batez trukatzen dute.	
shel**f** (apala)	shel**ves**
kni**fe** (aizto)	kni**ves**
(baina chie**f**	chief**s**)

- Izen batzuek, ordea, plural irregularra dute:

Plural irregularra	
foot (oin), tooth (hortz)	**feet**, **teeth**
man (gizon), woman (emakume)	**men**, **women**
child (ume)	**children**
person (pertsona)	**people**
mouse (sagu)	**mice**
deer (orein), fish (arrain), sheep (ardi)	**deer**, **fish**, **sheep**

EDUTEZKO ADJEKTIBOAK

my	nire
your	zure
his	haren (gizonezkoaren)
her	haren (emakumezkoaren)
its	haren (gauza edo animaliaren)
our	gure
your	zuen
their	haien

- Zerbait edo norbait norena den adierazten dute.
- Jabetzan dugun elementuaren (izenaren) aurretik jartzen dira beti, haren generoa nola numeroa kontuan izan gabe: ***my*** *cat*, ***my*** *sandals* (nire katua, nire sandaliak).
- Hirugarren pertsona singularrean hiru era guztiz desberdin daude jabea gizonezkoa (***his***), emakumezkoa (***her***) edo neutroa (***its***) den azaltzeko.

GENITIBO SAXOIA

- Jabetza adierazten du. Pertsonekin, animaliekin eta herrialdeekin erabiltzen da. Izen bati apostrofoa (') eta ***s*** bat gehitzean datza.
  Paul's house (Paulen etxea)
  the horse's legs (zaldiaren hanka)
  Germany's cities (Alemaniako hiriak)
- Izena plurala eta erregularra bada edo ***s*** batez amaitzen bada, apostrofoa gehituko dugu besterik gabe; baina plural irregularra bada, bi gauzak erantsiko ditugu: ***'s***.
  your brothers' teacher (zure anaien irakaslea)
  *the children**'s** toys* (umeen jostailuak)
- Izen berezia ***s*** batez bukatzen bada, apostrofoa gehitu diezaiokegu soilik edo, osterantzean, ***'s***.
  Charles' / Charles's car (Charlesen autoa)
- Gauzekin ***of*** preposizioa erabiltzen da eta ez genitibo saxoia.
  *the colour **of** the dress* (soinekoaren kolorea)

TO BE ADITZA

To be aditzak "izan" eta "egon" esangura du batez ere.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***am*** / ***is*** / ***are***. Orainaldian hiru aldaera dituen aditz bakarra da. Hitz egiterakoan, hala ere, forma laburtuak gehiago erabiltzen dira.
  *They **are** friendly.* (Lagunartekoak dira.)
  *I'**m** very calm.* (Oso lasaia naiz.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***am*** / ***is*** / ***are*** + ***not*** partikula edo ***n't*** laburbildua (*is* nahiz *are* formei itsatsia erabil daiteke hau; ez, ordea, ***am*** formari).
  *You **aren't** old.* (Ez zara zaharra.)
- **Galderazkoa:** ***Am*** / ***Is*** / ***Are*** + subjektua.
  ***Is** your mother a dentist?* (Zure ama dentista da?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***to be*** aditza erabiliko da beti; baiezko erantzunetan laburbiltzeke joango da eta ezezkoetan laburbildua.
  ***Are** those girls from Italy? Yes, they **are**. / No, they **aren't**.* (Neska horiek italiarrak dira? Bai. / Ez.)

To be aditzaren erabilerak

Definizioak eta gertaera orokorrak azaltzeko	*Elephants **are** very big.* (Elefanteak oso handiak dira.)
Sentimenduak eta egoerak adierazteko	*I **am** tired and she **is** hungry.* (Ni nekaturik nago eta bera gose da.)

Adina adierazteko	*We **are** fourteen years old.* (Hamalau urte ditugu.)
Lanbideak, erlijioak eta nazionalitateak azaltzeko	*My aunt **is** an artist.* (Nire izeba artista da.)
Prezioekin	*How much **is** it? It**'s** 20 pounds.* (Zenbat da? 20 libera.)
Neurriekin	*It**'s** 50 centimetres wide.* (50 zentimetro zabal da.)
Eguraldiarekin	*It**'s** cold.* (Hotz egiten du.)

HAVE GOT ADITZA

Have got aditzak "eduki" esan nahi du. Guk duguna adierazten du, edo zerbait deskribatzean, zerbait horrek dituen ezaugarriak.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***have*** (***'ve***) ***got*** edo ***has*** (***'s***) ***got***.
  *We **have got** a very tall father.*
  (Oso aita altua dugu.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***have*** / ***has*** + ***not*** (***n't***) + ***got***.
  *I **haven't got** boots for the party.*
  (Ez daukat botarik festarako.)
- **Galderazkoa:** ***Have*** / ***Has*** + subjektua + ***got***.
  ***Have**you **got** a computer in your bedroom?*
  (Ordenagailurik baduzu logelan?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***have*** / ***has*** edo ***haven't*** / ***hasn't*** (***got*** gabe) erabiltzen dira.
  ***Has**he **got** an apple? Yes, he **has**. / No, he **hasn't**.*
  (Sagarrik badu? Bai. / Ez.)

Unit 1

PRESENT SIMPLE

Baiezkoa	Ezezkoa	Forma laburtua
I **listen**	I **do not listen**	I **don't listen**
You **listen**	You **do not listen**	You **don't listen**
He **listens**	He **does not listen**	He **doesn't listen**
She **listens**	She **does not listen**	She **doesn't listen**
It **listens**	It **does not listen**	It **doesn't listen**
We **listen**	We **do not listen**	We **don't listen**
You **listen**	You **do not listen**	You **don't listen**
They **listen**	They **do not listen**	They **don't listen**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Do I **listen** ...?	Yes, I **do**.	No, I **don't**.
Do you **listen** ...?	Yes, you **do**.	No, you **don't**.
Does he **listen** ...?	Yes, he **does**.	No, he **doesn't**.
Does she **listen** ...?	Yes, she **does**.	No, she **doesn't**.
Does it **listen** ...?	Yes, it **does**.	No, it **doesn't**.
Do we **listen** ...?	Yes, we **do**.	No, we **don't**.
Do you **listen** ...?	Yes, you **do**.	No, you **don't**.
Do they **listen** ...?	Yes, they **do**.	No, they **don't**.

- **Baiezkoa:** aditzaren oinarrizko forma bezalakoxea da (***to*** gabeko infinitiboa) pertsona guztietan, 3. pertsona singularrean izan ezik, horri ***-s*** gehitzen baitiogu.
  *She **practises** the piano every day.*
  (Egunero praktikatzen du pianoa.)

  Honako hauetan, ***-s*** gehitu ordez, ***-es*** bukaera gehitzen zaie:
  - ***Ss, sh,* ch** edo ***x*** batez bukatutakoei:
    *pa**ss** - pass**es*** *wa**sh** - wash**es*** *mi**x** - mix**es***
  - ***O*** batez bukatutakoei:
    *d**o** - do**es*** *g**o** - go**es***
  - **Kontsonantea** + ***y*** bukaeradunei ***y*** kendu eta ***i*** gehitzen zaie**:**
    *stu**dy** - stud**ies*** *car**ry** - carr**ies***
- **Ezezkoa:** subjektua + ***do*** / ***does*** + ***not*** (***n't***) + aditza oinarrizko forman.
  *Mark **doesn't study** French.*
  (Markek ez du frantsesa ikasten.)
- **Galderazkoa:** ***Do*** / ***Does*** + subjektua + aditza.
  ***Do** you **see** the dictionary?* (Hiztegia ikusten duzu?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***do*** / ***does*** edo ***don't*** / ***doesn't***.
  ***Do** you **play** the guitar? Yes, I **do**. / No, I **don't**.*
  (Gitarra jotzen duzu? Bai. / Ez.)

Present Simple denboraren erabilerak

Deskribapenak eta egia orokorrak	*Cats **eat** fish.* (Katuek arrainak jaten dituzte.)
Ohiko edo eguneroko ekintzak	*I **don't go** to school on Sundays.* (Katuek arrainak jaten dituzte.)
Gustuak eta iritziak	*She **likes** maths.* (Matematika gustatzen zaio.)
Egitarauak eta ordutegiak	*The lesson **starts** at 9 o'clock.* (Klasea bederatzietan puntuan hasten da.)

- *Present Simple* aldiarekin honako denbora-esamoldeak erabiltzen dira maiz: ***every day*** / ***week*** / ***year*** (egunero / astero / urtero), ***once*** / ***twice a year*** (urtean behin / bitan), ***on*** + asteko egun bat pluralean, ***at night*** (gauean), ***in the morning*** (goizean), ***in the summer*** (udan), etab.Esaldiaren hasieran edo bukaeran ager daitezke guztiak; bukaeran, hala ere, sarriago ikusiko ditugu.
  *We **go** on holiday **in the summer**.*
  (Udan oporretan joaten gara.)

MAIZTASUN-ADBERBIOAK

- Honako maiztasun-adberbioak ere ohikoak dira *Present Simple* aldiarekin:

always	beti
usually	normalean
often	maiz
sometimes	batzuetan
rarely	gutxitan
never	inoiz ez

- Adberbio horiek ekintzak zenbatetan egiten ditugun adierazten dute. Aditzaren aurrean kokatzen dira, ***to be*** aditzaren kasuan izan ezik. Kasu horretan aditzaren atzean jartzen dira.

  *I **rarely get up** early on Saturdays.*
  (Gutxitan altxatzen naiz goiz larunbatetan.)

  *Patrick **often rides** a bike to school.*
  (Patrick maiz joaten da bizikletaz eskolara.)

Unit 2

PRESENT CONTINUOUS

Baiezkoa	Forma laburtua
I **am waiting**	I**'m waiting**
You **are waiting**	You**'re waiting**
He **is waiting**	He**'s waiting**
She **is waiting**	She**'s waiting**
It **is waiting**	It**'s waiting**
We **are waiting**	We**'re waiting**
You **are waiting**	You**'re waiting**
They **are waiting**	They**'re waiting**
Ezezkoa	**Forma laburtua**
I **am not waiting**	I**'m not waiting**
You **are not waiting**	You **aren't** / You**'re not waiting**
He **is not waiting**	He **isn't** / He**'s not waiting**
She **is not waiting**	She **isn't** / She**'s not waiting**
It **is not waiting**	It **isn't** / It**'s not waiting**
We **are not waiting**	We **aren't** / We**'re not waiting**
You **are not waiting**	You **aren't** / You**'re not waiting**
They **are not waiting**	They **aren't** / They**'re not waiting**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Am I **waiting**?	Yes, I **am**.	No, I**'m not**.
Are you **waiting**?	Yes, you **are**.	No, you **aren't**.
Is he **waiting**?	Yes, he **is**.	No, he **isn't**.
Is she **waiting**?	Yes, she **is**.	No, she **isn't**.
Is it **waiting**?	Yes, it **is**.	No, it **isn't**.
Are we **waiting**?	Yes, we **are**.	No, we **aren't**.
Are you **waiting**?	Yes, you **are**.	No, you **aren't**.
Are they **waiting**?	Yes, they **are**.	No, they **aren't**.

Hitz egiteko unean nahiz une horren inguruan gertatzen ari dena adierazten du.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***am*** / ***is*** / ***are*** + ***-ing*** bukaera daraman aditza.

  *He **is walking** his dog now.*
  (Berak txakurra paseatzera atera du orain.)

  Ondorengo kasuetan, ***-ing*** bukaera gehitzerakoan, ortografia-arau hauek jarraitu behar dira:

  - ***E*** mutuaz amaituek ***e*** hori galtzen dute:
    *liv**e** - liv**ing***
  - Silaba bakarrekoek, amaieran **bokala** + **kontsonantea** dutenek, kontsonante hori bikoizten dute:
    run** - run**ning ***sit** - sit**ting***
  - Bi silabadunek, bigarrena azentuduna, azken kontsonantea bikoizten dute:
    *ref**er** - refer**ring*** *beg**in** - begin**ning***
  - ***L*** batez amaituek, hizki hori bikoizten dute:
    *travel - travel**ling***
  - ***Ie*** amaiera dutenei, ***ie*** amaiera ***y*** bilakatuko zaie:
    lie** - l**ying ***die** - d**ying***

- **Ezezkoa:** subjektua + *am* / *is* / *are* + *not* partikula edo *n't* laburbildua (***is*** nahiz ***are*** formei itsatsia joan daiteke hau; ez, ordea, ***am*** formari) + ***-ing*** bukaera duen aditza. Berbaldian ohikoagoa da forma laburbildua.

  *I**'m not working** at the moment.*
  (Ez naiz lanean ari une honetan.)

- **Galderazkoa:** ***Am*** / ***Is*** / ***Are*** + subjektua + ***-ing*** amaieradun aditza.

  ***Are** you **studying** now?* (Ikasten ari al zara orain?)

- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***to be*** aditza laburbiltzeko baiezko kasuetan, eta ***not*** partikularekin laburbilduta ezezkoetan.

  ***Are** you **coming** to the pub? Yes, I **am**. / No, I**'m not**.*
  (Bazatoz tabernara? Bai. / Ez.)

- *Present Continuous* aditz-denborarekin sarri ikusiko ditugu honako denbora-esamolde hauek: ***now*** (orain), ***at the moment*** (une honetan), ***right now*** (oraintxe bertan), ***today*** (gaur), ***these days*** (egun hauetan), ***this week*** (aste honetan), etab.

  Esamolde horiek guztiak esaldiaren hasieran nola bukaeran ager daitezke, bukaeran ohikoagoak izan arren.

  *Joe **is sleeping** right now.*
  (Oraintxe bertan Joe lotan dago.)

PRESENT SIMPLE / PRESENT CONTINUOUS ADITZ-DENBOREN ARTEKO ALDEA

Present Simple ohiko ekintzez hitz egiteko erabiltzen da; *Present Continuous,* kontrara, hitz egiteko unean gertatzen ari dena deskribatzeko.

*I usually **go out** with my friends on Saturdays, but today I**'m visiting** my grandparents.*
(Normalean lagunekin ateratzen naiz larunbatetan, baina gaur aiton-amonak bisitatzera etorri naiz.)

Aditz "estatikoak"

Aditz estatikoak erabiltzen dira gustuak, sentimenduak eta desioak, buruko ekintzak, jabetza eta pertzepzioa adierazteko. Egoerak adierazten dituzte eta ez ekintzak, horregatik ez dira *Present Continuous* aldiarekin erabiltzen.

*I **want** a computer for Christmas.*
(Ordenagailua nahi dut Gabonetarako.)

*Lisa **doesn't know** him.* (Lisak ez du mutila ezagutzen.)

Unit 3

PAST SIMPLE

Baiezkoa	Ezezkoa	Forma laburtua
I **shouted**	I **did not shout**	I **didn't shout**
You **shouted**	You **did not shout**	You **didn't shout**
He **shouted**	He **did not shout**	He **didn't shout**
She **shouted**	She **did not shout**	She **didn't shout**
It **shouted**	It **did not shout**	It **didn't shout**
We **shouted**	We **did not shout**	We **didn't shout**
You **shouted**	You **did not shout**	You **didn't shout**
They **shouted**	They **did not shout**	They **didn't shout**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Did I **shout** ...?	Yes, I **did**.	No, I **didn't**.
Did you **shout** ...?	Yes, you **did**.	No, you **didn't**.
Did he **shout** ...?	Yes, he **did**.	No, he **didn't**.
Did she **shout** ...?	Yes, she **did**.	No, she **didn't**.
Did it **shout** ...?	Yes, it **did**.	No, it **didn't**.
Did we **shout** ...?	Yes, we **did**.	No, we **didn't**.
Did you **shout** ...?	Yes, you **did**.	No, you **didn't**.
Did they **shout** ...?	Yes, they **did**.	No, they **didn't**.

- **Baiezkoa:** aditz erregularrei ***-ed*** erantsiz osatzen da eta pertsona guztiek forma bera dute. Aditz irregularrek ez dute arau hori jarraitzen, beraz, buruz ikasi behar dira. 24.-25. orrialdeetan duzu zerrenda.

  *I **worked** hard yesterday.* (Atzo lan asko egin nuen.)

  Ondorengo kasuetan, oinarrizko formari ***-ed*** bukaera gehitu aurretik, ortografia-arau hauei arreta jarri behar zaie:

  - Aditza silaba bakarrekoa bada eta **bokala** + **kontsonantea** baditu amaieran, kontsonante hori bikoiztu egiten da:
    *st**op** - stop**ped*** *dr**op** - drop**ped***
  - Bi silabakoa bada eta bigarrena azentuduna,azken kontsonantea bikoizten da:
    *pre**fer** - prefer**red*** *per**mit** - permit**ted***
  - ***L*** batez amaitzen bada, hizki hori bikoizten da:
    *travel - travel**led***
  - **Kontsonantea** + ***y*** amaieraduna bada, ***y*** hori ***i*** bilakatzen da:
    *stu**dy** - stud**ied*** *tr**y** - tr**ied***
  - ***E*** mutuaz amaitzen bada, ***-d*** soilik gehitzen zaio:
    *bake - bake**d*** *live - live**d***

- **Ezezkoa:** subjektua + ***did not*** edo ***didn't*** + aditzaren oinarrizko forma.

  *He **didn't get** the job on Monday.*
  (Ez zuen astelehenean lanpostua lortu.)

- **Galderazkoa:** ***Did*** + subjektua + aditzoina.

  ***Did** you **meet** your cousin on Sunday?*
  (Zure lehengusuarekin elkartu zinen igandean?)

- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***did*** ala ***didn't***.

  ***Did** they **study** in Germany? Yes, they **did**. / No, they **didn't**.*
  (Alemanian ikasi zuten? Bai. / Ez.)

Past Simple denboraren erabilerak

Iraganeko ekintzak adierazteko	*They **moved** to a new house last week.* (Joan den astean etxe berri batera joan ziren bizitzera.)
Iraganeko une zehatz batean egin genuena adierazteko	*He **went** to Dublin a year ago.* (Orain dela urtebete Dublinera joan zen.)
Istorioak lehenaldian kontatzeko	*She **cleaned** her room. Then she **went** to the concert.* (Logela txukundu zuen. Gero kontzertura joan zen.)
Iraganean gauzak nola ziren kontatzeko	*In the past, children **didn't stay** at home to play.* (Iraganean, umeak ez ziren etxean jolasten gelditzen.)

- Hauek dira*Past Simple* aditz-denborarekin erabiltzen diren **denbora-esamolde** ohikoenak: ***ago*** (orain dela) denbora-esamoldearen amaieran, ***last night*** / ***week*** / ***year*** (bart / joan den astean / iaz), ***at*** + ordua, ***on*** + asteko eguna edo data, ***in*** + urtea, ***in the past*** (iraganean), ***yesterday*** (atzo), etab. Guztiak perpausaren hasieran nahiz bukaeran jar daitezke, baina ohikoagoak dira bukaeran.

  *They **got married in 1968**.* (1968an ezkondu ziren.)

  *She **became** very famous many years **ago**.*
  (Orain dela urte asko egin zen ospetsu.)

THERE WAS / THERE WERE

	Zenbakarriak	Zenbakaitzak
Baiezkoa	***There was** a party.* ***There were** guitars.*	***There was** music.*
Ezezkoa	***There wasn't** a teacher.* ***There weren't** any cars.*	***There wasn't** coffee.*
Galderazkoa	***Was there** a shirt?* ***Were there** any children?*	***Was there** food?*
Erantzun motzak	*Yes, **there was**. / No, **there wasn't**.* *Yes, **there were**. / No, **there weren't**.*	

- **Baiezkoa:** ***There was*** formak izen zenbakarri singularra edo izen zenbakaitza du ondotik. ***There were*** izen zenbakarri pluralekin bakarrik erabil daiteke.
  There is eta ***There are*** formen lehenaldiko aldaerak ditugu, horregatik, "zegoen" eta "zeuden" esangura dute.
- **Ezezkoa:** ***There was*** / ***There were*** + ***not*** partikula (***There was not*** / ***There were not***) edo ***n't*** laburbilduarekin (***There wasn't*** / ***There weren't***).
- **Galderazkoa:** ***Was*** / ***Were*** hasieran + ***there***.
- **Erantzun motzak:** ohiko hurrenkerara itzuliko gara, eta, ezezkoak direnean, forma laburtuak erabiliko ditugu.

Unit 4

PAST CONTINUOUS

Baiezkoa	Ezezkoa	Forma laburtua
I **was going**	I **was not going**	I **wasn't going**
You **were going**	You **were not going**	You **weren't going**
He **was going**	He **was not going**	He **wasn't going**
She **was going**	She **was not going**	She **wasn't going**
It **was going**	It **was not going**	It **wasn't going**
We **were going**	We **were not going**	We **weren't going**
You **were going**	You **were not going**	You **weren't going**
They **were going**	They **were not going**	They **weren't going**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Was I **going**?	Yes, I **was**.	No, I **wasn't**.
Were you **going**?	Yes, you **were**.	No, you **weren't**.
Was he **going**?	Yes, he **was**.	No, he **wasn't**.
Was she **going**?	Yes, she **was**.	No, she **wasn't**.
Was it **going**?	Yes, it **was**.	No, it **wasn't**.
Were we **going**?	Yes, we **were**.	No, we **weren't**.
Were you **going**?	Yes, you **were**.	No, you **weren't**.
Were they **going**?	Yes, they **were**.	No, they **weren't**.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***was*** / ***were*** + ***-ing*** bukaera daraman aditza.

  *I **was flying** in a helicopter.*
  (Helikoptero batean nenbilen hegan.)

  14. orrialdean aurkituko dituzu ***-ing*** bukaera gehitzeko arauak.
- **Ezezkoa:** subjektua + ***was*** / ***were*** + ***not*** partikula edo ***n't*** + ***-ing*** bukaeradun aditza.

  *They **weren't waiting** for you.*
  (Ez zeuden zure zain.)
- **Galderak:** ***Was*** / ***Were*** + subjektua + ***-ing*** daraman aditza.

  ***Were** you **riding** a motorbike?*
  (Motozikleta gidatzen ari zinen?)
- **Erantzun motzak:** izenordain subjektua + ***was*** / ***were*** laburbiltzeko baiezko perpausetan, edo ***not*** partikularekin bat eginda ezezkoetan.

  ***Was** he **reading** the travel guide? Yes, he **was**. / No, he **wasn't**.* (Bidaia-liburua irakurtzen ari al zen? Bai. / Ez.)
- *Past Continuous* aldiarekin hauek dira gehien erabiltzen diren denbora-esamoldeak: ***ago*** (orain dela) denbora-esamoldearen amaieran, ***at*** + ordua, ***yesterday morning*** / ***afternoon*** (atzo goizean / arratsaldean), ***last night*** (bart), etab. Esaldiaren hasieran nahiz bukaeran ager daitezke, baina bukaeran gehiagotan ikusiko ditugu.
  *She **was travelling** to Italy **last night**.*
  (Atzo gauean Italiara zihoan bidaian.)

Past Continuous denboraren erabilerak

Lehenaldian gertatzen ari ziren ekintzak adierazteko	*Yesterday at half past seven, I **was driving** to work.* (Atzo zazpi eta erdietan, lantokirantz gidatzen nindoan.)
Lehenaldiko ekintza luze eta aldibereko bi edo gehiago deskribatzeko, ***while*** edo ***as*** bitartez lotuta	*They **were talking** to me **while** / **as** I **was studying**.* (Hitz egiten ari zitzaizkidan ikasten ari nintzen bitartean.)

PAST SIMPLE / *PAST CONTINUOUS* ADITZ-DENBOREN ARTEKO ALDEA

- *Past Simple* deituak ekintza esaldian zehazturiko denboran hasi eta bukatu zela adierazten du; *Past Continuous* deituak, kontrara, iraganean gertatzen ari ziren ekintza luzeak deskribatzen ditu.

  *Columbus **sailed** to America in 1492.*
  (Colón Ameriketara joan zen itsasontziz 1492an.)

  *I **was sailing** on a yacht last summer.*
  (Yate batean ibili nintzen itsasoan lehengo udan.)
- *Past Simple* denborarekin ***when*** erabiltzen da eta *Past Continuous* denborarekin, berriz, ***while*** edo ***as*** juntagailuak.

  *We **were looking at** the map **when** the train **came**.*
  (Mapari begira ari ginen trena iritsi zenean.)

  ***While** / **As** we **were looking at** the map, the train **came**.*
  (Mapari begira ari ginela, trena iritsi zen.)

Unit 5

ETORKIZUNA *WILL* EGITURAREKIN

Baiezkoa	Forma laburtua
I **will expect**	I**'ll expect**
You **will expect**	You**'ll expect**
He **will expect**	He**'ll expect**
She **will expect**	She**'ll expect**
It **will expect**	It**'ll expect**
We **will expect**	We**'ll expect**
You **will expect**	You**'ll expect**
They **will expect**	They**'ll expect**
Ezezkoa	**Forma laburtua**
I **will not expect**	I **won't expect**
You **will not expect**	You **won't expect**
He **will not expect**	He **won't expect**
She **will not expect**	She **won't expect**
It **will not expect**	It **won't expect**
We **will not expect**	We **won't expect**
You **will not expect**	You **won't expect**
They **will not expect**	They **won't expect**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Will I **expect** ...?	Yes, I **will**.	No, I **won't**.
Will you **expect** ...?	Yes, you **will**.	No, you **won't**.
Will he **expect** ...?	Yes, he **will**.	No, he **won't**.
Will she **expect** ...?	Yes, she **will**.	No, she **won't**.
Will it **expect** ...?	Yes, it **will**.	No, it **won't**.
Will we **expect** ...?	Yes, we **will**.	No, we **won't**.
Will you **expect** ...?	Yes, you **will**.	No, you **won't**.
Will they **expect** ...?	Yes, they **will**.	No, they **won't**.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***will*** laguntzailea + aditzoina. Pertsona guztietan forma bera du. Berbaldian, ***will*** subjektuarekin uztartzen da (***'ll***) eta "I" bakar bezala ahoskatzen da.
  *We **will win** the match.* (Partida irabaziko dugu.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***will*** + ***not*** partikula (edo bi horien arteko forma laburtua ***won't***) + aditzoina.
  *They **won't score** another goal.*
  (Ez dute beste gol bat sartuko.)
- **Galderak:** ***Will*** + subjektua + aditzoina.
  ***Will** Jess **play** today?* (Gaur jokatuko al du Jessek?)
- **Erantzun motzak:** izenordain subjektua + ***will*** ala ***won't***.
  ***Will** the glaciers **melt**? Yes, they **will**. / No, they **won't**.*
  (Glaziarrak urtu egingo dira? Bai. / Ez.)

Will **egituradun etorkizunaren erabilerak**

Etorkizuneko ekintzak eta gertaerak iragartzeko	*Messi **will score** a goal.* (Messik gola sartuko du.)
Gure ustez gertatuko dena iragartzeko	*I think it **will rain** tomorrow.* (Bihar euria egingo duela uste dut.)
Bat-bateko erabakiak adierazteko	*It's cold. I'**ll take** the coat.* (Hotz egiten du. Berokia hartuko dut.)

- ***Will*** egiturarekin honako hauen antzeko denbora-esamoldeak erabiltzen dira: ***later*** (geroago), ***soon*** (laster), ***in an hour*** (ordubete barru), ***tomorrow*** (bihar), ***next week*** / ***month*** / ***year*** (datorren astean, hilean, urtean), etab. Urruneko etorkizuna adierazteko, beste batzuk ere maiz ikusiko ditugu: ***in ten years*** (hamar urte barru), ***in*** + urtea, ***one day*** (egunen batean), ***in the future*** (etorkizunean), etab. Hasieran nahiz bukaeran ikus ditzakegu; gehienetan, ordea, bukaeran.
  ***One day,** I **will become** a referee.*
  (Egunen batean, jokozain egingo naiz.)

LEHENENGO BALDINTZA

Adierazitako baldintza betez gero, zer ondorio izango diren adierazteko erabiltzen da.

- **Baiezkoa:** baldintza (menpeko perpausa) ***if*** + *Present Simple* aditz-aldiarekin adierazten da, eta ondorioa (perpaus nagusia) ***will*** partikulaz osatutako etorkizunarekin.
  *He **will break** the record **if** he **runs** faster.*
  (Marka hautsiko du, korrika azkarrago egiten badu.)
  Baldintzaren perpausa badoa lehenik, koma idatziko dugu nagusiaren eta menpekoaren artean.
  ***If** he **runs** faster, Owen **will break** the record.*
  (Korrika azkarrago egiten badu, Owenek marka hautsiko du.)
- **Ezezkoa:** orainaldiko aditza, etorkizunean doana, edo biak ezezta ditzakegu.
  ***If** he **doesn't go**, I **will stay** at home.*
  (Bera ez badoa, etxean gelditu naiz.)
  ***If** he **goes**, I **won't stay** at home.*
  (Bera badoa, ez naiz etxean gelditu.)
  ***If** he **doesn't go**, I **won't stay** at home.*
  (Bera ez badoa, ez naiz etxean gelditu.)
- **Galderak:** ***Will*** + subjektua + perpaus nagusiko predikatua + menpeko perpausa.
  ***Will** they **go** skiing **if** it **is** stormy?*
  (Eskiatzera joango al dira eguraldi ekaiztsua badago?)
- **Erantzun motzak:** izenordain subjektua + ***will*** ala ***won't*** erabiliko dugu.
  ***Will** you **come** to the beach **if** it **is** sunny? Yes, I **will**. / No, I **won't**.* (Hondartzara etorriko al zara eguzkia bada? Bai. Ez.)

ETORKIZUNA *BE GOING TO* EGITURAREKIN

Baiezkoa	Forma laburtua
I **am going to play**	I**'m going to play**
You **are going to play**	You**'re going to play**
He **is going to play**	He**'s going to play**
She **is going to play**	She**'s going to play**
It **is going to play**	It**'s going to play**
We **are going to play**	We**'re going to play**
You **are going to play**	You**'re going to play**
They **are going to play**	They**'re going to play**
Ezezkoa eta forma laburtua	
I **am not** / I**'m not going to play**	
You **are not** / You **aren't** / You**'re not going to play**	
He **is not** / He **isn't** / He**'s not going to play**	
She **is not** / She **isn't** / She**'s not going to play**	
It **is not** / It **isn't** / It**'s not going to play**	
We **are not** / We **aren't** / We**'re not going to play**	
You **are not** / You **aren't** / You**'re not going to play**	
They **are not** / They **aren't** / They**'re not going to play**	

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Am I **going to play**?	Yes, I **am**.	No, I**'m not**.
Are you **going to play**?	Yes, you **are**.	No, you **aren't**.
Is he **going to play**?	Yes, he **is**.	No, he **isn't**.
Is she **going to play**?	Yes, she **is**.	No, she **isn't**.
Is it **going to play**?	Yes, it **is**.	No, it **isn't**.
Are we **going to play**?	Yes, we **are**.	No, we **aren't**.
Are you **going to play**?	Yes, you **are**.	No, you **aren't**.
Are they **going to play**?	Yes, they **are**.	No, they **aren't**.

Aditzoina + "t(z)era noa" / aditzoina + etorkizuneko "-ko" + aditz laguntzailea eta antzeko egiturak ditu baliokide.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***to be*** orainaldian + ***going to*** + aditzoina.

  *They **are going to go** to Italy this summer.*
  (Uda honetan Italiara doaz.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***to be*** orainaldian + ***not*** (***n't***) + ***going to*** + aditzoina.

  *They **aren't going to win** the championship.*
  (Ez dute txapelketa irabaziko.)
- **Galderazkoa:** ***to be*** orainaldian + subjektua + ***going to*** + aditzoina.

  ***Is** she **going to come** to the ski resort with us?*
  (Gurekin etorriko al da eski-estaziora?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***to be*** egitura jarraituko dugu, laburbiltzeko baiezkoetan, eta ***not*** partikularekin laburbildua ezezkoetan.

  ***Are** you **going to do** judo next year? Yes, I **am**. / No, I'**m not**.* (Datorren urtean judo egingo al duzu? Bai. / Ez.)

Etorkizuneko *be going to* egituraren erabilerak

Gure egitasmoei eta erabakiei buruz hitz egiteko	*I'**m going to paint** the house.* (Etxea pintatzera noa.)
Zer gertatuko den adierazteko, horretarako zantzuak baditugulako	*She **is going to have** a baby.* (Umea izango du laster.)

- ***Be going to*** egiturarekin honako denbora-esamolde hauek aurkituko ditugu maiz: ***later*** (geroago), ***soon*** (laster), ***in an hour*** (ordubete barru), ***tomorrow*** (bihar), ***next week*** / ***month*** / ***year*** (datorren astean / hilean / urtean), etab. Perpausaren hasieran nahiz bukaeran erabil badaitezke ere, ohikoagoak dira bukaeran.

  *The match **is going to start in an hour**.*
  (Partida ordubete barru hasiko da.)

PRESENT CONTINUOUS ETORKIZUN ESANAHIAREKIN

- *Present Continuous* aldiak orain gertatzen ari dena adierazten du; baina, horrezaz gain, etorkizun hurbilean gertatuko diren egitasmo pertsonalak, aldez aurretik finkatuak, iragartzeko ere erabiltzen da.

  *We'**re playing** a football match on Saturday.*
  (Futbol partida bat jokatzera goaz larunbatean.)
  [erabakita dago]
- ***Be going to*** egiturarekin duen aldea zera da: ez dihardugula intentzioaz soilik, ziurtasun osoz gertatuko den zerbaitez baizik; eta *Present Continuous* arruntarekin duen aldea denbora-esamoldeetan datza, etorkizun esanahia izanik, etorkizunarekin lotutako denbora-esamoldeak izango baititu lagungarri, eta ez orainaldiari lotuak: ***soon*** (laster), ***later*** (gero, geroago), ***tomorrow*** (bihar), ***tonight*** (gaur gauean), ***next week*** / ***month*** / ***year*** (datorren astean / hilean / urtean), etab.

  *He **is leaving this afternoon**.*
  (Gaur arratsaldean alde egingo du.)

  *We **are competing** with them **tomorrow**.*
  (Bihar haiekin lehiatuko gara.)

Unit 6

ADJEKTIBOEN KONPARAZIOA

Bi gauza, animalia edo pertsona konparatzeko, adjektiboak maila konparatiboan erabiliko ditugu.

- Nagusitasun konparaketa (baino …-ago) bi gauza, animalia edo pertsona erkatzeko erabiltzen da, eta ezaugarriren batean batak bestea gainditzen duela adierazten du. Egoki osatzeko, kontuan izan behar dugu darabilgun adjektiboaren luzera:

  1. Silaba bakarrekoa edo ***y*** bukaera duen bikoa bada, laburtzat jotzen da eta ***-er*** bukaera gehituko diogu. Ondoren ***than*** partikula eramango du.

  *The silver ring is **cheaper than** the gold one.*
  (Zilarrezko eraztuna urrezkoa baino merkeagoa da.)

  Honako kasu hauetan, adjektiboak aldaketak jasaten ditu ***-er*** gehitzean:

  - Silaba bakarrekoa izanda, **bokala** + **kontsonantea** baditu amaieran, kontsonante hori bikoiztu egiten da:
    *th**in** - thin**ner** b**ig** - big**ger***
  - **Kontsonantea** + ***y*** amaieradun 2 silabakoa bada, ***y*** hori ***i*** ***y*** batez ordezten da:
    *cra**zy** - cra**zier*** *luc**ky** - luck**ier***
  - ***L*** bukaeraduna bada, hizki hori bikoizten zaio:
    *cru**el** - cru**eller***
  - ***E*** mutuaz amaitzen bada, ***-r*** bakarrik gehitzen zaio:
    *nic**e** - nic**er***

  2. Bi silaba edo gehiago baditu adjektiboak, luzea da, eta orduan konparaketa honela eratuko da: ***more*** + adjektiboa + ***than***.

  *Villages are **more peaceful than** cities.*
  (Herriak hiriak baino lasaiagoak dira.)

ADJEKTIBOEN SUPERLATIBOA

- Bi pertsona, gauza edo animalia baino gehiago erkatzeko eta bat besteetatik nabarmentzen dela adierazteko erabiltzen da. Adjektiboaren aurretik ***the*** artikulua kokatuko dugu, eta hemen ere kontuan izan behar dugu adjektiboaren luzera:
  - Motza bada, ***-est*** amaiera gehituko diogu, adjektibo konparatiboa osatzeko ikusi ditugun ortografia-arau berberak jarraituz.
    *This is **the cheapest** necklace in the shop.*
    (Hau da dendako lepokorik merkeena.)
  - Luzea bada, aurrean ***the most*** kokatuko dugu.
    *This forest is **the most pleasant** place I know.*
    (Oihan hau da ezagutzen dudan lekurik atseginena.)
- Superlatiboak ***in***, ***of*** eta ***on*** preposizioak eraman ditzake ondoren.
  *Spring is **the most colourful** season **of** the year.*
  (Udaberria da urteko sasoirik koloretsuena.)

ADJEKTIBO IRREGULARRAK

Inolako araurik jarraitzen ez dutenez, buruz ikasi behar dira adjektibo hauen konparatibozko eta superlatibozko formak.

Adjektiboa	Konparatiboa	Superlatiboa
good (on)	**better**	**best**
bad (txar)	**worse**	**worst**
far (urruneko)	**farther / further**	**farthest / furthest**

Unit 7

PRESENT PERFECT SIMPLE

Baiezkoa	Forma laburtua
I **have crashed**	I**'ve crashed**
You **have crashed**	You**'ve crashed**
He **has crashed**	He**'s crashed**
She **has crashed**	She**'s crashed**
It **has crashed**	It**'s crashed**
We **have crashed**	We**'ve crashed**
You **have crashed**	You**'ve crashed**
They **have crashed**	They**'ve crashed**
Ezezkoa	**Forma laburtua**
I **have not crashed**	I **haven't crashed**
You **have not crashed**	You **haven't crashed**
He **has not crashed**	He **hasn't crashed**
She **has not crashed**	She **hasn't crashed**
It **has not crashed**	It **hasn't crashed**
We **have not crashed**	We **haven't crashed**
You **have not crashed**	You **haven't crashed**
They **have not crashed**	They **haven't crashed**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Have I **crashed** ...?	Yes, I **have**.	No, I **haven't**.
Have you **crashed** ...?	Yes, you **have**.	No, you **haven't**.
Has he **crashed** ...?	Yes, he **has**.	No, he **hasn't**.
Has she **crashed** ...?	Yes, she **has**.	No, she **hasn't**.
Has it **crashed** ...?	Yes, it **has**.	No, it **hasn't**.
Have we **crashed** ...?	Yes, we **have**.	No, we **haven't**.
Have you **crashed** ...?	Yes, you **have**.	No, you **haven't**.
Have they **crashed** ...?	Yes, they **have**.	No, they **haven't**.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***has*** / ***have*** + aditz nagusiaren partizipioa.
  *We **have milked** the cows.* (Jetzi ditugu behiak.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***has*** / ***have*** + ***not*** partikula edo ***n't*** laburtua + aditz nagusiaren partizipioa.
  *Megan **hasn't swum** with sharks.*
  (Meganek ez du marrazoekin igeri egin.)
- **Galderak:** ***Has*** / ***Have*** + subjektua + aditz baten partizipioa.
  ***Have**you **seen** any unusual animals?*
  (Ikusi al duzu animalia ezohikorik?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***has*** / ***have*** laburbiltzeke baiezkoa bada, eta ***not*** partikularekin laburtua ezezkoa bada.
  ***Have**they **discovered** anything? Yes, they **have**. / No, they **haven't**.* (Aurkikuntzarik egin al dute? Bai. / Ez.)
- *Present Perfect Simple* aditz-denborarekin honako adberbio hauek ikusiko ditugu:

ever	galderak: "inoiz", "egundaino"	*Have you **ever** held a snake?*
	ezezkoak: "inoiz ez"	*I haven't **ever** fed lions.*
never	baiezkoak: "inoiz"	*She has **never** trained dogs.*
always	"beti"	*They've **always** had that car.*
already	baiezkoa: "jada"	*We've **already** been to Berlin.*
just	baiezkoa: "oraintxe"	*We have **just** met them.*
yet	ezezkoa: "oraindik"	*She hasn't tried your cake **yet**.*
	galderazkoa: "jada"	*Have you watched that film **yet**?*
recently	"orain dela gutxi"	*Have they been here **recently**?*
lately	"azken boladan"	*He hasn't been to the gym **lately**.*
several times	"hainbat aldiz"	*They have volunteered **several times** at the Cruz Roja.*
so far	"orain arte"	*How much of the country have you explored **so far**?*

Gogoan izan, ***just***, ***already***, ***always***, ***ever*** eta ***never have*** laguntzailearen eta aditz nagusiaren partizipioaren artean jartzen direla; ***yet*** esaldiaren bukaeran. Beste guztiak esaldiaren hasieran edo bukaeran jar daitezke, bukaeran, ordea, gehiagotan.

FOR / SINCE

Present Perfect Simple aditz-aldiarekin honako hauen antzeko denbora-esamoldeak ere ikusiko ditugu:

- ***For*** preposizioa eta jarraian denbora-iraupena daramatenak; ekintzaren iraupena adierazten dute. Itzultzeko, denboraren iraupena + -z / -n erabil daiteke, edo "eraman" aditza erabili lagungarri gisa.
  *Your sister has lived in the USA **for** ten years.*
  (Zure ahizpak hamar urte daramatza Estatu Batuetan bizitzen.)
- ***Since*** preposiziodunek ekintza hasi zen une zehatza adierazten dute. Itzultzeko, une zehatza + -tik / -z geroztik erabiltzen da.
  *I haven't seen him **since** Tuesday.*
  (Ez dut ikusi ostegunaz geroztik.)

Present Perfect Simple aditz-denboraren erabilera

Lehenaldian hasi eta oraindik dirauten ekintzak adierazteko (***for*** eta ***since*** partikulekin lagunduta, orainaldian itzultzen dira)	*Sam **has volunteered** at the Cruz Roja **since** 1998.* (Sam Gurutze Gorriko boluntarioa da 1998tik.)
Oraindik garrantzia duten lehenaldiko ekintzak adierazteko edo oraindik ondorioak dituzten lehenaldiko ekintzak adierazteko	*I **have rowed** for hours. I'm very tired now.* (Orduak egin ditut arraunean. Orain oso nekaturik nago.)
Denbora zehaztu gabe duten lehenaldiko ekintzak adierazteko	*I **have parachuted** once.* (Behin egin dut paraxutarekin jauzi.)
Ekintza burutu berriak (***just*** partikularekin lagunduta, "oraintxe" + aditz-partizipioarekin itzultzen da)	*The aeroplane **has just landed**.* (Hegazkinak oraintxe hartu du lur.)

Unit 8

ZENBATZAILEAK

a lot of	Izen zenbakarri pluralekin eta zenbakaitzekin.	
	pila, asko	***A lot of** musicians play here.* *There is **a lot of** noise.*
many	Izen zenbakarri pluralekin.	
	asko	***Many** people like rock music.*
much	Ezezko esaldietan eta galderetan: Izen zenbakaitzekin.	
	asko	*I haven't got **much** time.*
		*Was there **much** money?*
How many ...? Zenbat?	Izen zenbakarri pluralekin.	
	***How many** guitars are there?*	
How much ...? Zenbat?	Izen zenbakaitzekin. ***To be*** aditzarekin gauza baten prezioa galdetzeko erabiltzen da.	
	***How much** coordination have you got?* ***How much is** it?*	

DETERMINATZAILEAK

a / an	Izen zenbakarri singularrekin. Hiztunari ezezagun zaizkion izenen aurrean erabiltzen dira.	
	bat	***a** drum, **an** ambulance*
some	Baiezko esaldietan: Izen zenbakarri pluralekin eta zenbakaitzekin. Galderetan: Galderan adierazitako eskaintzaren edo eskaeraren erantzuna baiezkoa izatea espero denean.	
	batzu(e)k	*There are **some** CDs.* *We've got **some** jazz music.*
	pixka bat (edo itzultzeke)	*Would you like **some** water?*
any	Ezezko esaldietan eta galderetan: Izen zenbakarri pluralekin eta zenbakaitzekin.	
	(batere) ... -(r)ik	*I haven't got **any** books.* *She hasn't got **any** rhythm.*
	-(r)ik	*Are there **any** bananas?* *Have you got **any** money?*

THERE IS / THERE ARE

	Zenbakarriak	Zenbakaitzak
Baiezkoa	***There is** a concert.* ***There are** some mosquitoes.*	***There is** some music.*
Ezezkoa	***There isn't** a signal.* ***There aren't** any builders.*	***There isn't** any noise.*
Galderazkoa	***Is there** a computer?* ***Are there** any birds?*	***Is there** any bread?*
Erantzun motzak	*Yes, **there is**. / No, **there isn't**.* *Yes, **there are** / No, **there aren't**.*	

- **Baiezkoa:** ***There is*** formak izen zenbakarri singularra edo izen zenbakaitza izaten du ondotik. ***There are*** forma izen zenbakarri pluralekin bakarrik erabil daiteke. "Dago" eta "daude" esangura du.
- **Ezezkoa:** ***There is*** / ***There are*** + ***not*** partikula (***There is not*** / ***There are not***) edo ***n't*** laburtua (***There isn't*** / ***There aren't***).
- **Galderazkoa:** galderek ***Is*** / ***Are*** aditza + ***there*** izaten dute hasieran.
- **Erantzun motzak:** ohiko hurrenkerara itzuliko gara, eta, ezezkoak badira, forma laburtuak erabiliko ditugu.

EDUTEZKO IZENORDAINAK

mine	nirea, nireak
yours	zurea, zureak
his	berea, bereak (gizonezkoarenak)
hers	berea, bereak (emakumezkoarenak)
ours	gurea, gureak
yours	zuena, zuenak
theirs	haiena, haienak

- Zerbait edo norbait norena den adierazten dute. Jabetzan dugun elementua (izen baten bitartez adierazia) ordezkatzen dute, eta jokatzerakoan jabearekin soilik datoz bat.

  *Those trousers are **hers**.*
  (Galtza horiek harenak (neskarenak) dira.)
- Batzuetan, itzultzerakoan izenordain indargarriak ere erabil ditzakegu euskaraz.

  *This guitar isn't **yours**. It's **mine**.*
  (Gitarra hau ez da zurea, neurea baizik.)

Unit 9

CAN / CAN'T

Baiezkoa	Ezezkoa	Forma laburtua
I **can swim**	I **cannot swim**	I **can't swim**
You **can swim**	You **cannot swim**	You **can't swim**
He **can swim**	He **cannot swim**	He **can't swim**
She **can swim**	She **cannot swim**	She **can't swim**
It **can swim**	It **cannot swim**	It **can't swim**
We **can swim**	We **cannot swim**	We **can't swim**
You **can swim**	You **cannot swim**	You **can't swim**
They **can swim**	They **cannot swim**	They **can't swim**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Can I **swim**?	Yes, I **can**.	No, I **can't**.
Can you **swim**?	Yes, you **can**.	No, you **can't**.
Can he **swim**?	Yes, he **can**.	No, he **can't**.
Can she **swim**?	Yes, she **can**.	No, she **can't**.
Can it **swim**?	Yes, it **can**.	No, it **can't**.
Can we **swim**?	Yes, we **can**.	No, we **can't**.
Can you **swim**?	Yes, you **can**.	No, you **can't**.
Can they **swim**?	Yes, they **can**.	No, they **can't**.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***can*** + aditza oinarrizko forman.

  *They **can speak** English very well.*
  (Oso ongi dakite ingelesez hitz egiten.)

  *I **can carry** it in my car.* (Nire autoan eraman dezaket.)

  *You **can cross** at a green light.*
  (Argi berdearekin gurutza dezakezu.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***cannot*** edo ***can't*** + aditzoina.

  *We **cannot change** her.* (Ezin dugu neska aldatu.)
- **Galderazkoa:** ***Can*** + subjektua + aditzoina.

  ***Can** we **go** to the caves?* (Haitzuloetara joan gaitezke?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***can*** ala ***can't***.

  Can** you **cook**? Yes, I **can**. / No, I **can't.
  (Badakizu janaria prestatzen? Bai. / Ez.)

Can aditzaren erabilerak

Zerbait egiteko trebezia edo gaitasuna: "jakin"	*She **can read** very well.* (Oso ongi irakur dezake.)
Zerbait egiteko posibilitatea: "ahal izan"	*You **can break** it. Be careful.* (Hautsi egin dezakezu. Kontuz ibili.)
Konfiantzazko norbaiti baimena edo mesedea eskatzeko: "ahal izan"	***Can** I **pick** this apple? Yes, you **can**.* (Sagar hau har dezaket? Bai.)

COULD / COULDN'T

Baiezkoa	Ezezkoa	Forma laburtua
I **could go**	I **could not go**	I **couldn't go**
You **could go**	You **could not go**	You **couldn't go**
He **could go**	He **could not go**	He **couldn't go**
She **could go**	She **could not go**	She **couldn't go**
It **could go**	It **could not go**	It **couldn't go**
We **could go**	We **could not go**	We **couldn't go**
You **could go**	You **could not go**	You **couldn't go**
They **could go**	They **could not go**	They **couldn't go**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Could I **go**?	Yes, I **could**.	No, I **couldn't**.
Could you **go**?	Yes, you **could**.	No, you **couldn't**.
Could he **go**?	Yes, he **could**.	No, he **couldn't**.
Could she **go**?	Yes, she **could**.	No, she **couldn't**.
Could it **go**?	Yes, it **could**.	No, it **couldn't**.
Could we **go**?	Yes, we **could**.	No, we **couldn't**.
Could you **go**?	Yes, you **could**.	No, you **couldn't**.
Could they **go**?	Yes, they **could**.	No, they **couldn't**

- **Baiezkoa:** subjektua + ***could*** + aditza oinarrizko forman.

  *In the past, you **could buy** many things with a pound.*
  (Garai batean, gauza asko eros zitezkeen libera batekin.)

  *The prisoners **could run away** through a hole.*
  (Presoek zulo batetik ihes egin ahal izan zuten.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***could not*** edo ***couldn't*** forma laburtua + aditzoina.

  *Ben **couldn't read** five years ago.*
  (Orain dela bost urte, Benek ez zekien irakurtzen.)
- **Galderak**: ***Could*** + subjektua + aditzoina.

  ***Could** they **give** you any explanation?*
  (Zuri azalpenik ematerik izan al zuten? Bai. / Ez.)

- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***could*** ala ***couldn't*** erabiliz osatzen dira.
  Could *you* ***arrive*** *on time? Yes, I* ***could.*** */ No, I* ***couldn't****.*
  (Garaiz iristerik izan al zenuen? Bai. / Ez.)

Could aditzaren erabilerak

Zerbait egiteko trebezia eta gaitasuna lehenaldian	*Sam* ***could read*** *at the age of six.* (Samek bazekien irakurtzen sei urterekin.)
Zerbait egiteko posibilitatea iraganean	*I* ***couldn't refuse*** *to do it.* (Ezin nuen esan ez nuela egingo.)

SHOULD / SHOULDN'T

Baiezkoa	Ezezkoa
I **should try**	I **shouldn't try**
You **should try**	You **shouldn't try**
He **should try**	He **shouldn't try**
She **should try**	She **shouldn't try**
It **should try**	It **shouldn't try**
We **should try**	We **shouldn't try**
You **should try**	You **shouldn't try**
They **should try**	They **shouldn't try**

Galderazkoa	Erantzun motzak	
	Baiezkoa	Ezezkoa
Should I **try**?	Yes, I **should**.	No, I **shouldn't**.
Should you **try**?	Yes, you **should**.	No, you **shouldn't**.
Should he **try**?	Yes, he **should**.	No, he **shouldn't**.
Should she **try**?	Yes, she **should**.	No, she **shouldn't**.
Should it **try**?	Yes, it **should**.	No, it **shouldn't**.
Should we **try**?	Yes, we **should**.	No, we **shouldn't**.
Should you **try**?	Yes, you **should**.	No, you **shouldn't**.
Should they **try**?	Yes, they **should**.	No, they **shouldn't**.

- **Baiezkoa:** subjektua + ***should*** + aditza oinarrizko forman.
  You ***should act*** *in that film.*
  (Film horretan antzeztu beharko zenuke.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***should not*** edo ***shouldn't*** (ohikoena bigarrena izanik) + aditzoina.
  Ships ***shouldn't sail*** *on Friday.*
  (Itsasontziek ez lukete nabigatu behar ostiraletan.)
- **Galderak:** ***Should*** + subjektua + aditzoina.
  Should *I* ***be*** *worried?* (Kezkatuta egon behar al nuke?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***should*** ala ***shouldn't*** egitura erabiliko dugu.
  Should *we* ***believe*** *in bad luck? Yes, we* ***should****. /*
  No, we ***shouldn't****.*
  (Zorte txarrean sinetsi behar al genuke? Bai. / Ez.)

Should / shouldn't aditzaren erabilerak

Aholkuak emateko	*You* ***should go*** *now. It's late.* (Joan egin behar zenuke orain. Berandu da.)
Gure ustez egin behar (ez) litzatekeena adierazteko	*They* ***shouldn't shout*** *here.* (Hemen ez lukete oihurik egin behar.)

MUST / MUSTN'T

Baiezkoa	Ezezkoa
I **must sweep**	I **mustn't sweep**
You **must sweep**	You **mustn't sweep**
He **must sweep**	He **mustn't sweep**
She **must sweep**	She **mustn't sweep**
It **must sweep**	It **mustn't sweep**
We **must sweep**	We **mustn't sweep**
You **must sweep**	You **mustn't sweep**
They **must sweep**	They **mustn't sweep**

- **Baiezkoa:** subjektua + ***must*** + aditza oinarrizko forman.
  She ***must tell*** *them the truth.*
  (Egia esan beharra dauka haiei.)
- **Ezezkoa:** subjektua + ***must not*** edo ***mustn't*** (bigarrena izanik ohikoena) + aditzoina.
  They ***mustn't take*** *photos here.*
  (Hemen ezin dute argazkirik atera.)
  You ***mustn't break*** *a mirror.*
  (Ezin duzu ispilu bat hautsi.) [ez da komenigarria]
- **Galderak:** ***Must*** + subjektua +aditzoina. Kasu honetan, ***must*** moduzkoak obligazioa edo beharra adierazten du. Hala ere, aditz hau ez da larregi erabiltzen galderetan.
  Must *we* ***speak*** *to the manager?*
  (Enkargatuarekin hitz egin behar al dugu?)
- **Erantzun motzak:** pertsona-izenordain subjektua + ***must*** ala ***mustn't*** erabiliko dugu.
  Must *I* ***take*** *you home? Yes, you* ***must****. / No, you* ***mustn't****.*
  (Etxera eraman behar al zaitut? Bai. / Ez.)

Must / mustn't aditzaren erabilerak

Obligazioa, beharra, zerbait egitea komenigarria dela adierazten du:"behar izan"	*I* ***must give*** *them an explanation.* (Azalpen bat eman behar diet.)
Zerbait egitea debekatuta dagoela, baimendua ez dagoelako edo komeni edo zuzena ez delako	*You* ***mustn't scratch*** *your nose.* (Ez duzu sudurra zirikatu behar.)

ADITZ-DENBOREN ERREPASOA

Present Simple **(ikus 9. orrialdea)**	
Erabilerak	Deskribapenak eta egia orokorrak.
	Ohiko edo eguneroko ekintzak.
	Gustuak eta iritziak.
	Egitarauak eta ordutegiak.
Denbora-esamoldeak: ***every day***, ***on Mondays***, etab. Maiztasun-adberbioak: ***always***, ***usually***, ***often***, ***never***, etab.	

Present Continuous **(ikus 10. orrialdea)**	
Erabilerak	Hitz egiten ari garen unean nahiz une horren inguruan gertatzen ari diren ekintzak adierazteko.
Denbora-esamoldeak: ***now***, ***at the moment***, ***this week***, etab.	

Past Simple **(ikus 11. orrialdea)**	
Erabilerak	Iraganeko ekintzak adierazteko.
	Iraganeko une zehatz batean egin genuena adierazteko.
	Gertatutako ondoz ondoko ekintzak kontatzeko.
	Iraganean gauzak nola ziren kontatzeko.
Denbora-esamoldeak: ***a week ago***, ***last night***, ***yesterday***, etab.	

Past Continuous **(ikus 12. orrialdea)**	
Erabilerak	Lehenaldian gertatzen ari ziren ekintzak adierazteko.
	Lehenaldiko bi ekintza aldibereko edo gehiago deskribatzeko.
Denbora-esamoldeak: ***at*** + ordua, ***last night***, etab.	

will **(ikus 12. orrialdea)**	
Erabilerak	Etorkizuneko ekintzak eta gertaerak iragartzeko.
	Gure ustez gertatuko dena iragartzeko.
	Bat-bateko erabakiak adierazteko.
Denbora-esamoldeak: ***later***, ***one day***, ***in the future***, etab.	

Lehenengo baldintza (ikus 13. orrialdea)	
Erabilerak	Adierazitako baldintza betez gero, zer ondorio izango diren adierazteko.
Baldintza: ***If*** + *Present Simple*	
Emaitza: etorkizuna ***will*** egiturarekin	

be going to **(ikus 13. orrialdea)**	
Erabilerak	Gure egitasmoei eta erabakiei buruz hitz egiteko.
	Zer gertatuko den adierazteko, horretarako zantzuak baditugulako.
Denbora-esamoldeak: ***later***, ***soon***, ***in*** + urtea, etab.	

Present Continuous **etorkizun esanahiarekin (ikus 14. orrialdea)**	
Erabilerak	Etorkizun hurbilean gertatuko diren ekintzak, aldez aurretik finkatuak.
Denbora-esamoldeak: ***soon***, ***later***, ***tonight***, ***next year***, etab.	

Present Perfect Simple **(ikus 15. orrialdea)**	
Erabilerak	Lehenaldian hasi eta oraindik dirauten ekintzak.
	Oraindik ondorioak dituzten lehenaldiko ekintzak.
	Denbora zehaztu gabe duten lehenaldiko ekintzak.
	Ekintza burutu berriak.
Denbora-esamoldeak: ***for, since***, ***ever***, ***never***, ***just***, etab.	

Irregular Verbs

BASE FORM (V1)	PAST SIMPLE (V2)	PAST PARTICIPLE (V3)	EUSKARA
be /biː/	was/were /wɒz/wɜː/	been /biːn/	izan
beat /biːt/	beat /biːt/	beaten /'biːtn/	jo
become /bɪ'kʌm/	became /bɪ'keɪm/	become /bɪ'kʌm/	bihurtu, bilakatu
begin /bɪ'gɪn/	began /bɪ'gæn/	begun /bɪ'gʌn/	hasi
bend /bend/	bent /bent/	bent /bent/	tolestu, okertu
bet /bet/	bet /bet/	bet /bet/	apustu egin
bite /baɪt/	bit /bɪt/	bitten /'bɪtn/	hozka egin
bleed /bliːd/	bled /bled/	bled /bled/	odola jario
blow /bləʊ/	blew /bluː/	blown /bləʊn/	putz egin
break /breɪk/	broke /brəʊk/	broken /'brəʊkən/	apurtu
bring /brɪŋ/	brought /brɔːt/	brought /brɔːt/	ekarri
build /bɪld/	built /bɪlt/	built /bɪlt/	eraiki
burn /bɜːn/	burnt/burned /bɜːnt/bɜːnd/	burnt/burned /bɜːnt/bɜːnd/	erre
buy /baɪ/	bought /bɔːt/	bought /bɔːt/	erosi
catch /kætʃ/	caught /kɔːt/	caught /kɔːt/	hartu, harrapatu
choose /tʃuːz/	chose /tʃəʊz/	chosen /'tʃəʊzn/	aukeratu
come /kʌm/	came /keɪm/	come /kʌm/	etorri
cost /kɒst/	cost /kɒst/	cost /kɒst/	kostatu
cut /kʌt/	cut /kʌt/	cut /kʌt/	moztu
dig /dɪg/	dug /dʌg/	dug /dʌg/	aitzurtu, zuloa egin
do /duː/	did /dɪd/	done /dʌn/	egin
draw /drɔː/	drew /druː/	drawn /drɔːn/	marraztu
dream /driːm/	dreamt/dreamed /dremt/driːmd/	dreamt/dreamed /dremt/driːmd/	amets egin
drink /drɪŋk/	drank /dræŋk/	drunk /drʌŋk/	edan
drive /draɪv/	drove /drəʊv/	driven /'drɪvn/	gidatu
eat /iːt/	ate /eɪt/	eaten /iːtn/	jan
fall /fɔːl/	fell /fel/	fallen /'fɔːlən/	erori
feed /fiːd/	fed /fed/	fed /fed/	elikatu
feel /fiːl/	felt /felt/	felt /felt/	sentitu
fight /faɪt/	fought /fɔːt/	fought /fɔːt/	borrokatu, borroka egin
find /faɪnd/	found /faʊnd/	found /faʊnd/	aurkitu
fly /flaɪ/	flew /fluː/	flown /fləʊn/	hegan egin
forget /fə'get/	forgot /fə'gɒt/	forgotten /fə'gɒtn/	ahaztu
forgive /fə'gɪv/	forgave /fə'geɪv/	forgiven /fə'gɪvn/	barkatu
freeze /friːz/	froze /frəʊz/	frozen /'frəʊzn/	izoztu
get /get/	got /gɒt/	got /gɒt/	lortu; iritsi
give /gɪv/	gave /geɪv/	given /gɪvn/	eman
go /gəʊ/	went /went/	gone /gɒn/	joan
grow /grəʊ/	grew /gruː/	grown /grəʊn/	hazi; landatu
hang /hæŋ/	hanged/hung /hæŋd/hʌŋ/	hanged/hung /hæŋd/hʌŋ/	eseki
have /hæv/	had /hæd/	had /hæd/	izan, eduki
hear /hɪə/	heard /hɜːd/	heard /hɜːd/	entzun
hide /haɪd/	hid /hɪd/	hidden /'hɪdn/	ezkutatu
hit /hɪt/	hit /hɪt/	hit /hɪt/	jo
hold /həʊld/	held /held/	held /held/	eutsi
hurt /hɜːt/	hurt /hɜːt/	hurt /hɜːt/	zauritu, mindu; min eman
keep /kiːp/	kept /kept/	kept /kept/	gorde, mantendu
know /nəʊ/	knew /n juː/	known /nəʊn/	jakin, ezagutu
lay /leɪ/	laid /leɪd/	laid /leɪd/	jarri; hedatu, zabaldu
lead /liːd/	led /led/	led /led/	zuzendu, gidatu

BASE FORM (V1)	PAST SIMPLE (V2)	PAST PARTICIPLE (V3)	EUSKARA
learn /lɜːn/	learnt/learned /lɜːnt/lɜːnd/	learnt/learned /lɜːnt/lɜːnd/	ikasi
leave /liːv/	left /left/	left /left/	utzi; joan, irten
lend /lend/	lent /lent/	lent /lent/	prestatu
let /let/	let /let/	let /let/	baimena eman, utzi
lie /laɪ/	lay /leɪ/	lain /leɪn/	etzan
lie /laɪ/ (regular verb)	lied /laɪd/	lied /laɪd/	gezurra esan
light /laɪt/	lit /lɪt/	lit /lɪt/	piztu
lose /luːz/	lost /lɒst/	lost /lɒst/	galdu
make /meɪk/	made /meɪd/	made /meɪd/	egin
mean /miːn/	meant /ment/	meant /ment/	esan nahi izan
meet /miːt/	met /met/	met /met/	ezagutu; -ekin geratu
pay /peɪ/	paid /peɪd/	paid /peɪd/	ordaindu
put /pʊt/	put /pʊt/	put /pʊt/	jarri, ipini
read /riːd/	read /red/	read /red/	irakurri
ride /raɪd/	rode /rəʊd/	ridden /'rɪdn/	gainean ibili
ring /rɪŋ/	rang /ræŋ/	rung /rʌŋ/	deitu
rise /raɪz/	rose /rəʊz/	risen /'rɪzn/	jaso, altxatu
run /rʌn/	ran /ræn/	run /rʌn/	korrika egin
say /seɪ/	said /sed/	said /sed/	esan
see /siː/	saw /sɔː/	seen /siːn/	ikusi
sell /sel/	sold /səʊld/	sold /səʊld/	saldu
send /send/	sent /sent/	sent /sent/	bidali
set /set/	set /set/	set /set/	ezarri, ipini
shake /ʃeɪk/	shook /ʃʊk/	shaken /'ʃeɪkən/	eragin, astindu
shine /ʃaɪn/	shone /ʃɒn/	shone /ʃɒn/	distiratu
shoot /ʃuːt/	shot /ʃɒt/	shot /ʃɒt/	tiro egin
show /ʃəʊ/	showed /ʃəʊd/	show/	erakutsi
shut /ʃʌt/	shut /ʃʌt/	shut /ʃʌt/	itxi
sing /sɪŋ/	sang /sæŋ/	sung /sʌŋ/	abestu
sink /sɪŋk/	sank /sæŋk/	sunk /sʌŋk/	hondoratu
sit /sɪt/	sat /sæt/	sat /sæt/	eseri
sleep /sliːp/	slept /slept/	slept /slept/	lo egin
smell /smel/	smelt/smelled /smelt/smeld/	smelt/smelled /smelt/smeld/	usaindu
speak /spiːk/	spoke /spəʊk/	spoken /spəʊkən/	hitz egin
spell /spel/	spelt/spelled /spelt/speld/	spelt/spelled /spelt/speld/	letreiatu
spend /spend/	spent /spent/	spent /spent/	gastatu; eman (denbora)
stand /stænd/	stood /stʊd/	stood /stʊd/	zutik egon
steal /stiːl/	stole /stəʊl/	stolen /'stəʊlən/	lapurtu
stick /stɪk/	stuck /stʌk/	stuck /stʌk/	itsatsi
sweep /swiːp/	swept /swept/	swept /swept/	erratzatu, eskobatu
swim /swɪm/	swam /swæm/	swum /swʌm/	igeri egin
take /teɪk/	took /tʊk/	taken /'teɪkən/	hartu; eraman
teach /tiːtʃ/	taught /tɔːt/	taught /tɔːt/	irakatsi
tear /teə/	tore /tɔː/	torn /tɔːn/	urratu, zartatu
tell /tel/	told /təʊld/	told /təʊld/	esan, kontatu
think /θɪŋk/	thought /θɔːt/	thought /θɔːt/	pentsatu
throw /θrəʊ/	threw /θruː/	thrown /θrəʊn/	bota; jaurti
understand /ʌnde'stænd/	understood /ʌnde'stʊd/	understood /ʌnde'stʊd/	ulertu
wake up /weɪk 'ʌp/	woke up /wəʊk 'ʌp/	woken up /wəʊkən 'ʌp/	esnatu
wear /weə/	wore /wɔː/	worn /wɔːn/	soinean eraman; jantzi
win /wɪn/	won /wʌn/	won /wʌn/	irabazi
write /raɪt/	wrote /rəʊt/	written /'rɪtn/	idatzi

Writing Guide

IDATZI AURRETIK > Brainstorming

- Idatzi behar duzun gaia ulertzen duzula ziurtatu.
- Gaiarekin loturiko ideien zerrenda egin eta burura etortzen zaizkizun ideia guztiak idatzi, gramatikaz eta ortografiaz arduratu gabe.
- Ondoren, ideien zerrenda hau irakurri eta garrantzitsuenak aukeratu.

History of Tennis

Major Walter Wingfield invented the game in 1873.
He gave it the name *Spharistike*.
~~People play tennis on tennis courts.~~
The first world tennis competition at Wimbledon was in 1877.
In 1877 there were 22 players and 200 spectators.
~~People wear tennis shoes when they play tennis.~~
Spencer Gore won the first competition.
In 1884, women started competing in Wimbledon.

TESTUA IDATZI > Writing a paragraph

Paragrafo batek hiru zati ditu:

- **Sarrera** edo lehen esaldia (***opening sentence***), hau da, gaia aurkezten duena.
- **Garapena** edo paragrafoaren gorputza (***body of paragraph***), ideia nagusia informazio garrantzitsuarekin zabaltzen duena.
- **Amaiera** edo azken esaldia (***closing sentence***), gaia laburbiltzen duena eta ideia nagusia beste hitz batzuekin errepikatzen duena.

I love music. — **opening sentence**

I use my MP4 on the way to school. I download songs from the Internet onto my MP4 and I listen to it all the time. I like many types of music: hip-hop, Latin, jazz and pop, too. — **body of paragraph**

When there is good music, I'm happy. — **closing sentence**

IDATZITAKOA ERREPASATU > Checking your work

LETRA LARRIA

(Capital letters)

Letra larriz idazten dira:

- pertsona-izenak eta tituluak:
  Mrs Sandra Bennett, Dr Perry, Ray Mears
- zenbait leku-izen, esate baterako hiri, herri, kontinente, eraikin ospetsu, museo, etab.: *London*, *Italy*, *Asia*, *the Eiffel Tower*, *the Guggenheim Museum*
- herritartasunak: *English*, *Chinese*, *American*
- egunak: *Saturday*, *Tuesday*, *Friday*
- hilabeteak: *January*, *July*, *October*
- esaldi baten lehen hitza: *My sister is thirteen years old*.
- ***I*** pertsona-izenordaina: *I go ice skating and I play the guitar.*
- hizkuntzak: *French*, *Thai*, *Arabic*
- liburu, pelikula, abesti, festa-aldi eta ordenagailuko joko izenen hitz garrantzitsuak:
  Harry Potter and the Half-Blood Prince
  Avatar
  California Dreamin'
  Christmas
  Tomb Raider II

DENBORA-PREPOSIZIOAK

(Prepositions of time)

Preposizio desberdinak erabiltzen dira orduen eta festa-aldien aurrean, egunen eta daten aurrean, hilabeteen, urteen eta egun-zatien aurrean. Garrantzitsua da kasuan kasuko preposizio egokia erabiltzen jakitea. Begira arretaz honako adibide hauei:

• **at**	orduak:	*at two o'clock*
	festa-aldiak:	*at Christmas*
• **on**	asteko egunak:	*on Sunday*
	datak:	*on 10th May*
		on Christmas Day
• **in**	hilabeteak:	*in June*
	urtaroak:	*in winter*
	urteak:	*in 2010*
	egun-zatiak:	*in the evening*
Salbuespenak:		*at the weekend*
		at night

PUNTUAZIOA
(Punctuation)

- Puntua (.) baiezko eta ezezko esaldien bukaeran jartzen da.
  Mary is fourteen years old.
- Koma (,) hitzak edo ideiak banantzeko erabiltzen da. Normalean ez da ***and*** juntagailuaren aurrean idazten.
  I've got maths, English and science today.
- Galdera-ikurra (?) galderen amaieran bakarrik kokatzen da.
  Do you like sport?
- Harridura-ikurra ere (!) esaldiaren amaieran idazten da, eta emozio edo sentimenduak adierazteko erabiltzen da eta baita zerbait nabarmentzeko ere.
  I love football!

HITZEN HURRENKERA: SUBJEKTUA - ADITZA
(Word order: Subject – Verb)

Esaldiko subjektua aditzaren aurrean kokatzen da.

David walks to school.
s v

David is riding a new bike.
s v

Baina galderetan subjektuaren aurrean jartzen da.

Where is my hairdryer?
v s

Does David walk to school?
aux s v

HITZEN HURRENKERA: ADJEKTIBOAK
(Word order: Adjectives)

Izenen aurrean jartzen dira normalean.

warm sweater
adj n

To be aditzaren ondoren.

The sweater is warm.
v adj

HITZEN HURRENKERA: ADBERBIOAK
(Word order: Adverbs)

Adberdio indartuak eta moduzko adberbioak aditzaren atzean doaz.

Anna is sitting very quietly.
adverb of degree adverb of manner

SEKUENTZIA-LOKAILUAK
(Connectors of sequence)

Gertakari-segida kontatu nahi dugunean, gertakari horiek zein hurrenkeratan gertatu ziren adierazteko, hitz hauek erabiltzen ditugu:

- ***first*** (lehenik, lehenik eta behin)
- ***then*** (gero, ondoren)
- ***next*** (jarraian)
- ***after that*** (gero, [horren] ondotik)
- ***finally*** (azkenik)

First lokailuak lehenengo gertatu zena adierazten du, eta ***finally*** lokailuak, berriz, azkena gertatua.

*My grandfather came to England sixty years ago. **First**, he got a job in a restaurant. **Next**, he went to university and he studied science. **Then**, he became a chemist and he opened a chemist's in the centre of town. **After that**, he met my grandmother and they got married. He worked for many years, but **finally**, he sold his shop and they went to live near the sea.*

JUNTAGAILUAK
(Linking words)

Bi ideia edo gehiago lotzen dituzten hitzak dira.

- ***and*** (eta) juntagailuak antzeko bi perpaus edo ideia lotzen ditu.
  *I sailed to Greece **and** I flew to Australia last year.*
- ***or*** (edo) juntagailuak bi ideia desberdin lotzen ditu.
  *We walk to school **or** we go on a bus.*
- ***but*** (baina) juntagailuak bi ideia kontrastatzen ditu.
  *David likes travelling **but** he doesn't like flying.*
- ***because*** (-[e]lako, zeren...) juntagailuak zerbaiten arrazoia edo zergatia ematen du.
  *Janice doesn't go on a motorboat **because** she doesn't like water.*

Language Builder

Unit 1 page 7

Write the Dialogue

3 **Jane is at an audition for the TV programme *Britain's Got Talent*. Write the dialogue between Jane and Simon (the judge).**

1. Janek gitarra jotzen badakien galdetu du Simonek.
   Simon: .....
2. Baietz erantzun du Janek.
   Jane: .....
3. Zenbatetan jotzen duen Janek gitarra galdetu du Simonek.
   Simon: .....
4. Janek erantzun du normalean astean hirutan jotzen duela.
   Jane: .....
5. Janek normalean noiz jotzen duen galdetu du Simonek.
   Simon: .....
6. Janek erantzun du normalean arratsaldeetan jotzen duela.
   Jane: .....

Unit 2 page 9

Write the Dialogue

3 **Benny and Elaine are talking on the phone. Write the dialogue between them.**

1. Non dagoen galdetu dio Bennyk Elaineri.
   Benny: .....
2. Elainek erantzun dio Londresko azokan dagoela.
   Elaine: .....
3. Norekin dagoen galdetu dio Bennyk.
   Benny: .....
4. Elainek erantzun dio ahizpa Dorarekin dagoela.
   Elaine: .....
5. Zertan ari diren galdetu dio Bennyk.
   Benny: .....
6. Elainek erantzun dio arropa erosten ari direla.
   Elaine: .....

Unit 3 page 11

Write the Dialogue

3 **Cathy is asking Mark about his grandmother. Write the dialogue between them.**

1. Cathyk Marki galdetu dio non jaio zen haren amona.
   Cathy: .....
2. Australian jaio zela erantzun du Markek.
   Mark: .....
3. Noiz ezkondu zen haren amona galdetu dio Cathyk.
   Cathy: .....
4. Markek erantzun du 1961ean ezkondu zela.
   Mark: .....
5. Zein zen Marken amonaren lanbidea galdetu dio Cathyk.
   Cathy: .....
6. Markek erantzun du idazlea zela.
   Mark: .....

Unit 4 page 13

Write the Dialogue

3 **Dave meets his friend Joe at the shopping centre. Write the dialogue between them.**

1. Davek Joeri galdetu dio norekin ari zen hizketan.
   Dave: .....
2. Joek erantzun du neska polit batekin ari zela hizketan.
   Joe: .....
3. Neska nora zihoan galdetu du Davek.
   Dave: .....
4. Lanera zihoala erantzun du Joek.
   Joe: .....
5. Neska zergatik ari zen barrez galdetu du Davek.
   Dave: .....
6. Joek erantzun du istorio dibertigarri bat kontatzen ari zela bera (Joe).
   Joe: .....

Unit 5 page 15

Write the Dialogue

3 **Lucy and Jay are talking about the year 3000. Write the dialogue between them.**

1. Munduan bakerik izango ote den galdetu dio Lucyk Jayri.
   Lucy: .....
2. Ezetz erantzun du Jayk.
   Jay: .....
3. Lucyk esan du ziur dagoela robotek prestatuko dituztela gure jatorduak.
   Lucy: .....
4. Jayk esan du ez dagoela ziur. Robotek agian ontziak garbituko dituztela esan du.
   Jay: .....
5. Elefanteak desagertu egingo ote diren galdetu dio Lucyk Jayri.
   Lucy: .....
6. Baietz erantzun du Jayk.
   Jay: .....
7. Beharbada, jendea oporretan ilargira joango dela esan du Lucyk.
   Lucy: .....
8. Jayk esan du bere ustez jendea ilargian biziko dela.
   Jay: .....

Unit 6 page 17

Write the Dialogue

3 **Rob and Phil are discussing where to go. Write the dialogue between them.**

1. Zein leku bisitatu nahi duen galdetu dio Robek Phili.
   Rob: .....
2. Philek erantzun du hondartza bisitatu nahi duela. Ozeanoan igeri egitea ere ikaragarri gustatzen zaiola esan du.
   Phil: .....
3. Atsegina dirudiela esan du Robek. Baina hondartzan ibiltzea ez zaiola gustatzen.
   Rob: .....
4. Philek dio basoa leku polita izan daitekeela bisitatzeko.
   Phil: .....
5. Rob ados dago eta esan du han benetan lasai egoten dela.
   Rob: .....
6. Basoko zuhaitzei eta loreei begiratzen gozatu egiten duela esan du Philek.
   Phil: .....

Unit 7 page 19

Write the Dialogue

3 **Jim and Claire are talking about dangerous activities. Write the dialogue between them.**

1. Neska interesgarri bati buruz irakurri zuela esan du Clairek. Everest mendia igo zuela. Bere dibertitzeko ideia ez dela hori ere esan du.
   Claire: .....
2. Hori egitea asko gustatuko litzaiokeela esan du Jimek. Guztiz zirraragarria dirudiela ere esan du.
   Jim: .....
3. Clairek esan du bere lagunek marrazoekin igeri egin zutela joan zen urtean.
   Claire: .....
4. Jimek esan du ez duela sinesten jendeak horrelakorik egin duenik! Jendea erotuta ote dagoen galdetu du Jimek.
   Jim: .....
5. Paraxutarekin hegazkin batetik salto egitea gustatuko ote litzaiokeen galdetu dio Clairek Jimi.
   Claire: .....
6. Jimek esan du, bere iritziz, beldurgarriegia dela. Oihanean mendi-ibilaldiak egitea gustatuko litzaiokeela adierazi du.
   Jim: .....

Unit 8 page 21

Write the Dialogue

3 **Tom and Ann are talking about music. Write the dialogue between them.**

1. Hip-hop kanta hau gustatzen zaion galdetu dio Tomek Anni.
   Tom: .....
2. Baietz erantzun du Annek. Bere ustez, kanta bikaina dela.
   Ann: .....
3. Tomek dio mundu guztiari gustatzen zaiola talde hori, baina berak ezin duela hip-hop musika jasan.
   Tom: .....
4. Zer musika mota gustatzen zaion galdetu dio Annek Tomi.
   Ann: .....
5. Jazza eta reggaea gustatzen zaizkiola erantzun du Tomek.
   Tom: .....
6. Annek dio berari ez zaiola jazza asko gustatzen, baina reggae musika oso gustuko duela.
   Ann: .....
7. Tomek dio reggae musika dela musika motarik ezagunena.
   Tom: .....

Unit 9 page 23

Write the Dialogue

3 **Dave is asking Jane about something that happened to her. Write the dialogue between them.**

1. Nahigabetua dirudiela esan dio Davek Janeri. Zer gertatzen zaion galdetu dio.
   Dave: .....
2. Zarata arraro bat entzun duela esan du Janek.
   Jane: .....
3. Non zegoen galdetu dio Davek.
   Dave: .....
4. Basoan zegoela erantzun du Janek.
   Jane: .....
5. Nola sentitu zen galdetu dio Davek Janeri.
   Dave: .....
6. Janek erantzun dio beldurtuta zegoela.
   Jane: .....

Check Your Progress

Translation Exercises

Unit 1

1. Astelehenetan, ez dut kalkulagailurik eramaten eskolara.

2. Sarak zientzia ikasten du astearte goizetan.

3. Nora joaten zara dantza egitera, normalean?

4. Zein maiztasunekin jokatzen duzu boleibolean?

5. Noiz bidaltzen dituzte testu-mezuak zure gurasoek?

Unit 2

1. Maiz joaten naiz bolatokira nire lagunekin.

2. Nick sarri joaten da izotz-pistara patinatzera.

3. Jim sarrerak erosteko ilaran zain dago.

4. Eve eta Liz denbora pasa daude euren lagunekin.

5. Zergatik ari zara bazkaria eskatzen orain?

Unit 3

1. Lisaren iloba Eskozian jaio zen.

2. Sophierekin maitemindu nintzen joan zen udan.

3. Ez zen janari onik egon Rinaren festan.

4. Zenbat urte zenituen irakasle egin zinenean?

5. Brad Pritt eta Jennifer Aniston 2000. urtean ezkondu ziren.

Unit 4

1. Deitu gintuztenean ilaran zain geunden.

2. Taxi batean bidaiatu genuen, euria ari baitzuen.

3. Hamarretan puntuan, bidaia-gida bat irakurtzen ari nintzen.

4. Janaria erosten ari nintzen, nire laguna ikusi nuenean.

5. Nire txartela bilatzen ari nintzen, trena iritsi zenean.

Unit 5

1. Bihar ekaitza izango da.

2. Gaur futbolean jokatuko dugu parkean, euririk egiten ez badu.

3. Usain Boltek marka berria hautsiko du uda honetan.

4. Nire taldeak partida galtzen badu, oso triste egongo gara.

5. Helmugaren ondoan egongo naiz, lasterketa ikusteko.

Unit 6

1. Telefono mugikor hau dendako telefonorik garestiena da.

2. Kaxa hau kaxa hori baino astunagoa da.

3. Margolan hau da galeria guztiko ezohikoena.

4. Hotel hau hotel hori baino merkeagoa da.

5. Hondartza honek parkeak baino lasaiagoa dirudi.

Unit 7

1. Zientzialari batzuek suge berri bat aurkitu dute oraintsu.

.....

2. Inoiz igeri egin duzu marrazoekin?

.....

3. Oraindik ez naiz borondatezkoa izan zooan.

.....

4. Noiztik hezten dituzu elefanteak?

.....

5. Ezin dut sinetsi marrazo bat ukitu duzunik.

.....

Unit 8

1. Bateria asko daude denda honetan.

.....

2. Beti erabiltzen dugu aire egokitua udan.

.....

3. Ez dago zarata handirik gure eskolan.

.....

4. Ile-lehorgailu hau ez da nirea. Harena da.

.....

5. Ezin dut jasan musika klasikoa. Oso aspergarria da.

.....

Unit 9

1. Ez dituzu oinetakoak mahai gainean jarri behar.

.....

2. Ez zenituzke parkeko loreak jaso behar.

.....

3. Erratza pasatzen baduzu, garbi egongo da etxea.

.....

4. Nahigabetua dirudizu. Zer gertatzen da?

.....

5. Nire ahizpa erabat beldurtu zen zure txakurra ikusi zuenean.

.....